

Historische Kring Eemnes

december 2003 jaargang 25, nr. 4

Verschijnt viermaal per jaar

Bestuur

Voorzitter	mw. L. v. Eijle	Geuzenweg 284, Hilversum
Vice-voorzitter	H. v. Hees	Kerkstraat 15
Secretaris	R. v.d. Schaaf	Hasselaarlaan 46
Penningmeester	J. Frantsen	Streefoordlaan 4

Leden

R. Ruizendaal	Laarderweg 31
mw. M. v.d. Schaal	Watersnip 14
J. v. Wijk	Raadhuislaan 39
J. J. Smids	Graanoogst 3

Contributie H.K.E. € 14,00 per jaar, exclusief porto-kosten € 4,50.
Girorekening nr. 2080362

Losse nummers kwartaalboekje € 4,55 exclusief € 1,20 porto-kosten.

Ledenadministratie, adreswijzigingen en verkoop losse nummers:	B. van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39, tel. 5314689
---	--

Redactie Typewerk en correctie Opmaak	J.J. Smids, 5387572 M. Achthoven, B. van Wijk-Blom H. v. Gelder, J.J. Smids
---	---

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Zie voor HKE-actueel op internet:
www.regioplaza.nl + Verenigingen Plaza + Cultuur

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Inhoud

Werkgroepen / Inleveren kopij / Oudheidkamer	111
Bij het overlijden van Zuster Humiliana 1906-2003	112
De Zusters Franciscanessen in Eemnes (<i>Jan Out</i>)	115
Daatje van Dijk van Laarderweg 4 (<i>Rom van der Schaaf</i>)	131
Interview met mevr. Van Ogtrop (<i>Marga van Kleinwee</i>)	137
Datum Algemene Ledenvergadering	152
Geschiedenis nieuwe Eemnessers	153
Eemnesser gezin betrokken bij watersnood ramp (<i>Henk van Hees</i>)	154
Uit het knipselarchief	159
Tentoonstelling / Gezocht	161
Schenken	162
HKE ontvangt archief van NCVB/Passage	163
Wie doet er mee? / Correctie in advertentie	164

Toen de kopij voor dit blad binnen kwam druppelen viel één ding direct op nl.: dat “vrouwen” centraal zouden staan in het laatste HKE-nummer van dit jaar. Het aardige is dat de meeste vrouwen ook nog iets met elkaar te maken hebben gehad.

Een kleine tachtig jaar zijn Franciscanese Zusters in Eemnes werkzaam geweest. Zij waren naast hun religieuze bezigheden, actief in het onderwijs, kunstborduurwerk en de gezondheidszorg. Het was een armoedig bestaan voor deze vrouwen, terwijl zij voor Eemnes van veel betekenis waren.

In 1906 werd Cor van Wijk in Eemnes geboren. We mogen aannemen dat zij onderwijs genoot van de Zusters Franciscanessen en daardoor wellicht de roeping voelde om naar het klooster te gaan. Zij werd geproft in het klooster in Heij-

huizen, dezelfde orde waar de zusters in Eemnes toe behoorden.

Van 1936 tot 1948 was de heer Van Ogtrop burgemeester van Eemnes. Zijn vrouw Barones van Voorts tot Voorts vertelt aan *Marga van Kleinwee* over die periode. De oorlogsjaren (hoe kan het anders) spelen een belangrijke rol. Mevrouw van Ogtrop was actief betrokken op veel terreinen binnen onze gemeente. In die hoedanigheid zal ze ook de bewoonsters van het klooster hebben ontmoet.

Het relaas van een Eemnesser en zijn gezin bij de watersnood van 50 jaar geleden, roept de herinnering op aan al het leed wat deze ramp heeft teweeg gebracht.

Dit en nog meer wetenswaardigheden vindt u in het nummer dat u nu in handen hebt. Auteurs en redactie wensen u veel leesplezier.

Joop Smids

Werkgroepen

Monumenten	M. Beel	Plantsoen 9	5313290
Biblio/topografie	P. Kaarsgaren	Willemserf 78	5386676
Genealogie	H. v. Hees	Kerkstraat 15	5389849
Recent Verleden	A. den. Boer	Aartseveen 32	5389297
Klederdracht Eem-			
en Gooiland	J. Eggenkamp	Laarderweg 2	5387265
Tentoonstelling	M. v.d. Schaal	Watersnip 14	5317093

Inleveren kopij

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 februari 2004.

Handgeschreven of getypt naar M. Achthoven, Laarderweg 71; op diskette naar J. Smids, Graanoogst 3.

Oudheidkamer

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

Bij het overlijden van Zuster Humiliana (Cor van Wijk) 1906-2003

Tot op 27 september van dit jaar 2003 was Cornelia Adriana (Cor) van Wijk, ook bekend als Zuster Humiliana, de oudste nog in leven zijnde persoon, die in Eemnes geboren was. Ze stierf op die 27^e september in Brunssum, in een klooster van de Franciscanessen van Heijthuisen. Ze was 97 jaar, 3 maanden en 10 dagen oud.

Cor van Wijk werd op 17 juni 1906 geboren in Eemnes op het adres Laarderweg 86. Ze was een dochter van Jan van Wijk (1870-1944) en Johanna Maria van Es (1864-1946). Al heel jong had ze de wens om naar het klooster te gaan. In Eemnes was toen een klooster van de Zusters Franciscanessen van Heijthuisen. Dat zal dan ook wel de reden geweest zijn waarom ze voor deze congregatie heeft gekozen.

Toen ze 20 jaar was, op 20 augustus 1926, ging ze in het klooster in Heijthuisen. Drie jaar later, op 5 februari 1929, werd ze geprofest. Toen was ze echt non en kreeg de naam Zuster Humiliana. Meer dan 40 jaar heeft ze als portierster in verschillende kloosters gewerkt. Daarnaast heeft ze allerlei andere functies gehad in de kloosters, waar ze woonde. Ze heeft altijd een sterke band behouden met haar geboorteplaats Eemnes. Ze leefde in-

tensief mee met haar familie en met Eemnes. Haar laatste jaren heeft ze doorgebracht in een klooster in Brunssum, dat ingericht is als bejaardenhuis. Daar is ze op 27 september 2003 overleden. Op 1 oktober is ze, na een speciale viering in de kloosterkapel, begraven op het kerkhof van de Franciscanessen van Heijthuisen.

Toen ze eens was aangesteld als Moeder Overste in een klooster van de Franciscanessen is de volgende tekst (een soort levensloop) voorge dragen.

"Toen Moeder Humiliana heel klein was, nog maar pas drie jaar, wilde ze met geweld al naar school. Eens waren haar zusjes en broertjes al weg naar school en keek ze hen verlangend na, toen haar moeder zei: "Ga maar mee". Ondanks het feit dat de anderen al een heel eind weg waren, liep ze hen hard lopend na en ging mee naar school.

Ze was klein van stuk met gezonde rode wangetjes. De grotere meisjes van de hogere klassen vonden haar erg leuk en lieten haar altijd liedjes zingen, die ze van haar vader had geleerd. Het meest zong ze van "Jan Karekiek zat hout te hakken".

Ze ging geregeld naar school, maar

*Het gezin waaruit Zuster Humiliana is voortgekomen:
Sttaande v.l.n.r: Jannetje, Rijkje, Jan, Cor (Zuster Humiliana), Piet en Izak van Wijk.
Zittend: vader Jan van Wijk en moeder Johanna Maria van Es*

eens is ze erg geschrokken. Er reed een woonwagen voorbij, waarin een man stond, als heer gekleed, die een vinger naar haar uitstak en zei: "Jou zal ik meenemen". Van de schrik heeft ze jaren last gehad en ze is nog jaren lang bang geweest van woonwagens en hun bewoners.

Toen ze 12 jaar was, was ze nog altijd bezorgd voor haar broertje Piet, vooral nog om de woonwagens. Overal waar hij was, wachtte ze hem op; ze kwam nooit thuis zonder Piet. Als hij zangles had, mocht zij ook meezingen en op het orgeltje spelen, waarop Pastoor Wentholt les gaf. Ze speelde wijsjes

zonder te studeren. De pastoor vond haar erg muzikaal. Omdat ze altijd samen waren, noemde hij Piet haar wederhelft. Op zekere keer gooide Piet stenen naar een auto. De bestuurder kwam uit de auto en ging Piet, die het veld doorrende, achterna. Zijn zusje liep naar haar moeder toe en riep: "Moeder, Piet wordt meegenomen".(gevolg van woonwagenangst).

Toen ze eens boven op een kerktoeren was geklommen, stond Piet met angst onderaan te wachten, omdat hij bang was dat ze van de versleten trap zou vallen en die toren was zo hoog. Toen er iemand aankwam, die ook naar boven ging, gaf hij de

boodschap mee, dat ze onmiddellijk beneden moest komen, omdat hij zelf niet naar boven durfde, want de toren was zo hoog. Ze kwam ook direct naar beneden gerend.

Ze kon vroeger erg goed leren, daarom mocht ze de zesde klas overslaan en kwam terecht in de zevende, die maar uit twee leerlingen bestond, maar zij was nummer één van de klas. Toen ze 13 was, heeft de pastoor eens verklapt, dat ze naar het klooster wilde gaan. Ze was daar zo boos om, dat ze nooit meer bij die pastoor wilde biechten. Zo vast als ze nu zit, zo graag wilde ze vroeger uitgaan en fietsen met haar vriendin, 's Zondags mocht ze van haar moeder ook altijd genieten van de vrije natuur, waarvan ze zoveel hield. Ze hield veel van dansen en ze was altijd vrolijk. Haar zus Jannetje en haar verloofde waren aan een folkloreclub. Die club werd uitgenodigd op volksfeesten bijvoorbeeld op koninginnedag. Als plaatsvervangster voor haar zus danste M. Humiliana vroeger mee o.a. op koninginnefeest in Blaricum, in

*Links: Zuster Humiliana (Cor van Wijk).
Deze foto is gemaakt op 17 juni 1998.*

HKE-114

Gooise klederdracht, met haar aanstaande zwager. Kennis heeft ze nooit gehad, ofschoon er toch wel eens een aanbieder is geweest. Hij heeft dikwijls op haar gewacht, maar tevergeefs. Wanneer ze zoiets merkte, dan liet ze zich helemaal niet zien en ontweek die persoon.

In alles is ze trouw gebleven aan haar ideaal. Ze hield ook erg veel van kinderen en de kinderen van haar. Maar toen ze eens als bewaarschoolzuster voor een klasje stond, bleek toch, dat ze tegen deze taak niet opgewassen was. 's Morgens begon het al bij het bidden. De kinderen moesten met de oogjes dicht bidden, maar een heel klein jongetje kwam met zijn vinger-tje omhoog en riep: "Zuster, als ik mien ogen toe doe, dan is 't zo duuster in mien ogen" (op z'n Limburgs). Zo werd de orde menig keer verstoord.

Toen ze in Heerlen in het klooster was, heeft ze eens een paar mensen naar het station weggebracht. Ze verdwaalde en daarna heeft de politie haar thuis moeten brengen. In de kapel (in Heerlen) zat zuster Humiliana altijd achteraan, want ze moest op de bel letten. Op een keer konden de mensen aan de poort blijven staan, want zuster Humiliana zat onder de preek een uiltje te knappen."

De tekst van deze levensloop ontvingen we van Meta Loeff-Duurland uit Laren (Zuster Humiliana was haar tante). De inleidende tekst is geschreven door:

Henk van Hees

De Zusters Franciscanessen en hun werkzaamheden in Eemnes

Van 1875 tot 1953, dus 78 jaren, maakten de Zusters Franciscanessen van Heythuysen deel uit van de bevolking van Eemnes. Hun voormalig klooster, naast de katholieke kerk, is nu deels een Instituut, waar cursussen voor het bedrijfsleven worden gegeven, en deels een woonhuis. Een fraai H. Hartbeeld boven de ingang herinnert nog aan de vroegere bestemming. De school ernaast is veranderd in een tandartsencentrum en een clubgebouw (KPJ); de oude kleuterschool erachter, die als clubgebouw de fraaie naam "De Vleermuis" droeg, is al enige jaren geleden afgebroken.

In het zusterklooster is in de jaren, die zij in Eemnes waren, een kroniek (de annalen) bijgehouden.

Vanwege het feit, dat zij 50 jaar geleden Eemnes verlieten, volgt hier een terugblik op de lange jaren, die de Zusters in Eemnes woonden. Hiervoor maakte ik gebruik van deze kroniek¹⁾ en enkele andere bronnen.

De oprichting

De kroniek begint plechtig in een zeer fraai handschrift:

"In het jaar onzes Heren 1875 werden door den ZEW Heer Deken de Beer, deken van Amersfoort en pastoor van Eemnes, een dorp gelegen in de provincie Utrecht, aan de ZEW Moeder Aloysia, destijds Generale Overste der Congregatie van Heythuysen, zusters gevraagd voor de opvoeding en het onderwijs der jeugd en de verzorging van oude mensen".

In september dat jaar arriveerden de eerste twee zusters: Ludmilla²⁾ en Richarda, een Duitse zuster³⁾. Zij hadden de taak het nieuwe klooster, dat nog niet voltooid was, in te richten.

Voor de 75-jarige pastoor De Beer was de

Het Heilig Hartbeeld, dat boven de deur van het klooster is aangebracht en dat nog steeds het gebouw siert.

komst van de zusters een vervulling van een langgekoesterde wens. Al in de jaren, dat hij secretaris was van het bestuur van het eerste katholieke blindeninstituut (1842-1851)⁴⁾, verlangde hij er al naar om religieuzen voor het instituut te kunnen krijgen. En vanaf 1858 was hij al bezig geweest om financieel een klooster, school en gesticht voor armen en behoeftigen in zijn parochie te realiseren.⁵⁾

De eerste zes weken woonden ze in de pastorie "waar de zeereerwaarde Herder haar met de grootste gulheid had ontvangen". Om zijn parochianen kennis met hen te laten maken "en hen genegenheid voor zijn zusters in te boezemen", nam hij de zusters mee op huisbezoek.

Op 11 oktober van datzelfde jaar kwamen er nog vier zusters bij: zuster Albertine, Donata, Delphine en Willibrorda. Zij werden, na met een boeren kleedwagen van het station te Hilversum zijn afgehaald, door de pastoor met grote blijdschap en even hartelijk als de eerste zusters ontvangen. Na een gul onthaal in de pastorie en daar het avondmaal genoten te hebben betrokken de zusters het gereed gekomen "gesticht", dat aan het Goddelijk Hart van Jezus werd toegewijd en door de zeereerwaarde heer De Beer onder de bijzondere bescherming van de H. Alexius⁶⁾ werd gesteld. Een week later, op 18 oktober, werd door zuster Albertine een naaischool en door zuster Donata een bewaarschool geopend. In de bewaarschool begon zij aan kinderen van 3 (!) tot 6 jaar "onderricht te geven in bidden, de catechismus en de eerste beginselen van lezen, schrijven en rekenen". Zuster Delphine werd met de huishoudelijke taken belast.

Breed hadden de zusters het niet. Zij hadden geen contract met de parochie afgesloten en moesten met z'n zessen leven van de spaarzame schoolcentjes. De pastoor drukte daarom zijn parochianen op het hart regelmatig iets bij de zusters te brengen. Dank zij zijn overgrote bezorgdheid leden de zusters geen armoe. Als het nodig was, kon moeder Ludmilla, die als overste was aangesteld, huishoudgeld van de pastoor krijgen. En ook kapelaan T. A. J. Bluemers (1874-1877) wist 50 gulden per jaar voor de zusters te besparen.

De "stikkamer"

Op 17 november 1875 arriveerden er twee zusters uit Kapeln (Duitsland), die

HKE-116

Een voorbeeld van borduurwerk zoals dat in de "stikkamer" werd vervaardigd. Deze "Lam Gods" werd door een zuster van een andere congregatie (Zusters van Heerlen) gemaakt voor een "speelkazuifel" voor een misdienaar.

daar door de "Kultuurkampf" moesten vertrekken: de novice⁷⁾ Salome Bohn en de Poolse zuster Bronislawia Stephanska. Zij brachten intussen - zo melden de annalen - niet weinig voordeel aan het klooster door de oprichting van een atelier ter vervaardiging van kunstborduurwerk (de "stikkamer"). Dit heeft lang bestaan; menig kostbaar naaldwerk ter opluistering van de eredienst werd in het Klooster van het H. Hart te Eemnes vervaardigd.⁸⁾

In december arriveerden nog twee Duitse zusters voor de stikkamer: zuster Antonine en zuster Aline, maar de laatst mocht wegens heimwee spoedig naar Trier terugkeren.

Kapelaan Bluemers hield zich persoonlijk bezig met de verrichtingen in het atelier van de zusters. De kroniek meldt: "Veel genie voor kunsthandwerk aan de dag leggend, wist hij door goede smaak en schoonheidsgevoel de zusters op goede sier te wijzen. Hij onderwees haar in het vergroten van beelden, waartoe hij haar ten gerieve een vergrotingsmachine had aangekocht; ook was hij haar behulpzaam in het aanwinnen van werkzaamheden."

In de maand december werd door de pastoor/deken De Beer voor het eerst de H. Mis in de kloosterkapel opgedragen. Dat er in het klooster armoe geleden werd, bewijst wel het volgende feit: een echtpaar hoorde, dat er geen eigen kelk in de kapel was voor het opdragen van de H. Mis. De man schonk voor de aankoop hiervan een gouden horloge, zijn vrouw een gouden hoofdsieraad. Bij de verkoop van deze kostbaarheden brachten ze f 90 op. De nood was echter zo hoog, dat het geld werd besteed aan de gewone huishoudelijke uitgaven. Pas jaren later, toen de "stikkamer" een goede bron van inkomsten was, werd er een zilveren kelk gekocht.

Moeilijk jaren

Intussen had zuster Ludmilla Walter in overleg met het kerkbestuur bij de gemeente toestemming gevraagd om een bijzondere school voor meisjes te mogen starten. Op 22 november werd dit bij de gemeente besproken en verkreeg zij die toestemming.

Op 3 januari 1876 werd de "taalschool" (lagere school) geopend met in totaal 34 kinderen: 10 kinderen in de ene klas en 24 in de andere. Zuster Ludmilla was het hoofd en zuster Willibrorda assisteerde haar.

In 1877 overleed de zo geliefde pastoor De Beer en hij werd opgevolgd door Pastoor M. A. van Crimpen. Er rezen moeilijkheden tussen de pastoor en het klooster. De nieuwe pastoor was niet van plan steeds de huishoudpot van moeder overste aan te vullen, wanneer die leeg was. Daarom werden er twee regenten aangesteld, Geurt van Stoutenburg en Ruth van 't Klooster, die toezicht hielden "om in de tijdelijke zaken van het klooster te helpen voorzien".

Zuster Ludmilla en zuster Donata werden ziek en keerden naar Heythuysen terug. Zuster Baptista Meyerink werd tot overste benoemd. Zij nam het werk van

zuster Donata in de bewaarschool over. Het werk in de taalschool werd door de onbevoegde zuster Irmina nog enige maanden voortgezet. In september 1878 werd de "taalschool" als gevolg van een nieuwe schoolwet⁹⁾ gesloten. Men had geen bevoegd schoolhoofd beschikbaar. Zuster Irmina vertrok weer naar het moederhuis.

In 1883 besloot de Generale Overste, moeder Alphonsa, het klooster op te heffen.

Toen men dit in Eemnes hoorde, was de paniek groot. De gemeente verzocht de zusters dringend haar niet te verlaten; de nieuwe pastoor wendde zich tot de Bisschop van Roermond en zelfs tot de Aartsbisschop van Utrecht om door hun bemiddeling het dreigend gevaar af te wenden. Men slaagde erin moeder Alphonsa, die met een van haar assistenten naar Eemnes voor overleg was gekomen, van het plan te doen afzien. De zusters zouden gaan proberen om oude mensen of weeskinderen op te nemen en te verzorgen en zowel de naaischool als de bewaarschool zouden blijven bestaan. De Generale Overste zou kijken, of er een zuster als hoofdonderwijzeres voor Eemnes beschikbaar zou zijn.

De nieuwe activiteit werd niet zo'n succes: een oud vrouwtje en drie kinderen werden ter verzorging opgenomen. Maar het vrouwtje en één van de kinderen stierven datzelfde jaar, waarop de familie van de kinderen besloot de andere twee zelf te gaan verzorgen.

Nadat een gediplomeerde onderwijzeres, zuster Clara, naar Eemnes was gestuurd, kon de taalschool op 2 januari 1884 opnieuw geopend worden. Dit gebeurde met een plechtige misviering, waarna de kinderen van zowel de bewaar- als taalschool door de pastoor op chocolade en krentenbrood werden getraceerd. Heel langzaam breidde het aantal schoolkinderen zich uit.

In 1890 sloot de pastoor 'n contract af met de Generale Overste van Heythuysen, dat inhield dat de pastoor jaarlijks voor het onderhoud van de 4 zusters, die onderwijs gaven, f 600.- zou uitkeren en voor brandstof in de school nog eens f 80.- ! Het strekte de mensen van Eemnes tot eer, dat ze in de moeilijke beginjaren, waarin van rijks- of gemeentesubsidie geen sprake was, de Zusters niet in de steek lieten, maar ze, vooral in natura, van 't noodzakelijke voorzagen. De gemeentelijk bijdrage aan het onderwijs betrof tot dan toe alleen een jaarlijks bedrag van f 20 om de kinderen te trakteren of op het eind van het schooljaar prijzen uit te reiken. Pas in 1891 werd voor het eerst een echte onderwijssubsidie van de gemeente verkregen.

Inmiddels was er een aantal Eemnesser meisjes bij de zusters Franciscanessen in het klooster getreden. Daarvan werden er enkelen naar de missie in Nederlands Indië (Indonesië) gezonden. De eerste van hen, zuster Damiana Eek, was al in 1890 geprotest en drie jaar later als missionaris naar Nederlands Indië vertrokken. Zij had het voorrecht om nog een keer in Eemnes terug te keren¹⁰⁾, toen zij voor een Generaal Kapittel (algemene bestuursvergadering) in 1906

naar Nederland werd gezonden. Zij werkte daarna nog jaren in de missie. In 1945 overleed zij in het "Jappenkamp" te Ambarawa.

Nieuwbouw van het klooster en 2 nieuwe scholen

In 1911 verkeerden het klooster en het schoolgebouw in zo'n slechte toestand (houtwerk verrot, waterlekkage door de éénsteens muren), dat het kerkbestuur een deskundige raadpleegde voor eventueel herstel. Deze deskundige, de architect Herman Kroes uit Amersfoort, adviseerde totale nieuwbouw. Hij ontwierp een nieuw klooster met schoolgebouw en na bisschoppelijke toestemming in juli 1912, waarbij de zusters moesten beloven ook jongens op school toe te laten, werd met de nieuwbouw gestart. De aannemers E. Piepers en J. Speller uit Blaricum en Laren kregen de opdracht en begonnen de bouw in augustus datzelfde jaar. Door hevige regenval en andere tegenslagen lag het werk lange tijd stil en leden beide aannemers een aanzienlijk verlies. Na de eindoplevering in april 1913 betaalde het kerkbestuur hun een compensatie van f 500. De totale

Jongens op de H. Hartschool. Vanaf 1913 alleen van de 1^e, 2^e en 3^e klas. Toen in 1915 de Openbare School gesloten werd moesten ook de jongens uit de hogere klassen bij de zusters blijven. Dit was tegen de gangbare regel, dat oudere jongens niet bij vrouwelijke religieuzen in de klas zaten. Daarom werd in 1919 de Mariaschool voor jongens gestart. Let op de Lourdesgrot op de achtergrond.

bouwsom had daarmee f 23.447 bedragen. Weer wordt een kapelaan vermeld, die zich onderscheiden had in een "werkzaam aandeel" in de bouw: kapelaan Th. Loefs.

Een klein gedeelte van de "oudbouw" bleef gespaard; hierin was tot 1966 de kleuterschool gevestigd. Pas in 1994 werd ook dit deel gesloopt.

Bij de katholieke kerk waren er op de omringende boerderijen wel vijf ooievaarsnesten in vroeger jaren. Zuster Materna Cuipershaar van de kleuterschool ging soms met de kleuters naar het nest op de boerderij van Van Dijk (later gesloopt voor een nieuwe kleuterschool) kijken. De kleuters leerden dan het rijmpje: "Ooievaar, lepelaar, kippendief; breng een kindje in de wieg!" (G. van Stoutenburg; geboren 1907, verhaalt bij een eeuwfeestplaat)

Op 13 januari 1913 werd de nieuwe H. Hartschool in gebruik genomen. En op 13 juni werd de eerste H. Mis in de kleine kloosterkapel opgedragen en de gebouwen ingewijd.

De kapel in het nieuwe klooster. Deze foto is van omstreeks 1932.

HKE-120

Krachtens de bisschoppelijke eis waren er nu ook jongens in de 1^e, 2^e en 3^e klas toegelaten. De school telde bij de opening 67 leerlingen, waarvoor 2 zusters beschikbaar waren. Op een schoolfoto uit 1916 staan 44 jongens door de schoolfotograaf vereeuwigd vóór de Lourdesgrot in de tuin van de zusters. In 1917 was het aantal leerlingen gestegen tot 92 en werd de "bewaarschool" bezocht door 35 leerlingen. De naaischool door 8 cursisten.

In 1919 werd er gestart met een jongensschool: de Mariaschool. Op 1 mei werden er 60 jongens van de H. Hartschool naar de jongensschool overgeschreven. Zij kregen tijdelijk in de voormalige openbare school les. Op 12 december 1921 kon een nieuw schoolgebouw officieel worden geopend. Door de toenmalige pastoor W. L. M. Wentholt werd lof gebracht aan de zusters. Hier een citaat uit zijn toespraak:

"Het is nu ruim drie jaar geleden, dat de Heer Stamperius, toen Inspecteur van het Onderwijs, zijn wens te kennen gaf om voor de katholieke jongens dezer gemeente een afzonderlijke school te stichten. Toentertijd waren namelijk alle katholieke kinderen dezer gemeente, jongens en meisjes, toevertrouwd aan de leiding van de Eerwaarde Zusters alhier.

Het Schoolbestuur erkende de billijkheid van deze wens, ja de noodzakelijkheid daarvan, daar de schoollokalen bij de Zusters ook te klein bleken om het steeds groter wordend aantal kinderen te bevatten. Er moest dus gehandeld worden. En nu breng ik hier in het voorbijgaan gaarne een eresaluut aan de heer Stamperius voor de wijze voorlichting die hij in deze moeilijke dagen aan het Schoolbestuur gegeven heeft. Tevens laat ik deze gelegenheid niet voorbij gaan zonder ook namens al de katholieke ingezetenen dezer gemeente oprechte en hartelijke dank te brengen aan de Eerwaarde Zusters Franciscanessen voor hetgeen zij bij hunne moeilijke taak ook de jongens te leiden, steeds met ere en met vrucht gedaan hebben."

In 1921 werd er een onderwijzeres van de H.Hartschool op de Mariaschool geplaatst om tijdelijk daar te helpen. Enkele jaren later (1924) werd al eens van samenvoeging gesproken om een leerkracht extra te kunnen behouden.

Gezondheidszorg

Niet alleen het onderwijs, maar ook de gezondheidszorg vroeg de aandacht van de zusters.¹¹⁾ In 1920 kwam voor de hele gemeente de wijkverpleging voor alle gezindten van de grond. De eerste wijkzuster, zuster Monalda, zorgde zowel voor de Protestantse als voor de Katholieke inwoners. De eerste jaren was dat voorwaar geen gemakkelijke taak: alle bezoeken moesten te voet worden afgelegd! In 1922 kreeg zij verlof vanuit Heythuysen om op de fiets haar bezoeken af te leggen!

In 1928 richtte de hervormde kerk het "Groene Kruis" op en werd er een eigen protestants-christelijke wijkzuster aangesteld. De katholieke afdeling ging ver-

der onder de naam: het "Wit Gele Kruis" (1929).

Dat deze gezondheidszorg in een wezenlijke behoefte voorzag, zeggen de aantallen bezoeken, die door de wijkzuster werden afgelegd en in het aantal patiënten dat werd verpleegd. Uit het eerste jaarverslag van 1929 lezen we, dat door de zuster 127 patiënten werden verpleegd en er 1663 huisbezoeken werden afgelegd. In het wijkgebouw was 974 keer hulp verleend en 192 keer een artikel in bruikleen uitgeleend.

Tot 1937 werd het werk gedaan door zuster Coleta. In de algemene vergadering van het Wit Gele Kruis op 24 mei 1938 bedankt de voorzitter de inmiddels al vertrokken zuster Coleta voor het feit, "dat zij zich op zo voorbeeldige wijze vele jaren achtereen had gegeven in het belang der zieken". Er werd op voorstel van de oud-burgemeester Rutgers van Rozenburg besloten haar "schriftelijk dank te betuigen voor al hetgeen zij in die jaren gedaan heeft voor de Eemnesser bevolking". Na haar volgden in korte tijd enkele zusters tot in april 1940 zuster Prudentiana Goris als wijkzuster in Eemnes aangesteld werd. Zij bleef hier 13 jaar.

In 1941 werd de gezondheidszorg onder leiding van beide kruisverenigingen uitgebreid met 'n consultatiebureau voor zuigelingen.

Zuster Prudentiana Goris, de wijkzuster van 1940-1953.

Gijs Elsinga was als jongetje met de trein mee geweest. Hij had zijn hand bezeerd achter de gordijntjes in de trein en die was besmet geraakt. Er was een soort eczeem op gekomen. Hij moest elke dag onder schooltijd naar zuster Coleta, die de hand verbond. Hij zat dan in de voorkamer van het klooster, die als wachtkamer en behandelkamer diende. Hij vond dat toen maar bar interessant om met een ingezwachtelde hand in de klas terug te keren. (Gijs Elsinga, geboren 1924, mondelinge mededeling)

Chris Roothart was door het zwemmen in ongezond polderwater onder de oorlog een aantal zweren op zijn billen opgelopen. Toen zijn moeder hem naar zuster Prudentiana stuurde, die spreekuur hield op Wakkerendijk 74 (Ruimzicht), schaamde hij zich om met de billen bloot voor een non te gaan. Hij verzoon een remedie, die de zuster hem

gegeven had (wassen met groene zeep en niet zwemmen in de Vaart), en ging zonder consult weer naar huis. Hij vertelde thuis het advies van de zuster en tot ieders tevredenheid, en vooral van hemzelf, hielp het nog ook. (HKE jrg. 22, 2000, nr 1, blz. 4-6)

In de wijkverpleging was het hard werken! Als we de cijfers van 1947 bekijken mogen we dat rustig constateren. Er werden dat jaar 215 zieken verzorgd; er waren 2453 verpleegdagen en 2759 huisbezoeken. De zuster hield 28 nachtwaken (vooral bij de zieke pastoor Müter) en verleende 3098 maal hulp. Het aantal kliniekpatiënten bedroeg 372. 42 Zuigelingen werden verzorgd en daarbij 392 huisbezoeken afgelegd. Bij 2 t.b.c.-patiënten werden 79 huisbezoeken afgelegd.

Hoe daarom het werk van de wijkzuster op prijs werd gesteld, mag blijken uit het feit, dat op 15 juli 1948, bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Federatie van het Wit-Gele Kruis en het Groene Kruis Zr. Prudentiana begiftigd werd met het Pauselijk Onderscheidingsteken "Pro Ecclesia et Pontifice". Hier waren Johannes kardinaal De Jong, pastoor J. G. Spruijt van Eemnes en moeder overste, zuster Lidana, bij aanwezig.

Als heel bijzondere gebeurtenis dient vermeld te worden het 25-jarig bestaan van het Wit-Gele Kruis in Eemnes. In een economisch moeilijke tijd brachten de inwoners f 9000.- bij elkaar brachten voor 't bouwen van een nieuw wijkgebouw.

Jubilea en afscheid

Dat de jaren 1940-1945 ook het klooster en zijn bewoners niet ongeroerd lieten, spreekt vanzelf. Samen met alle inwoners van Eemnes zijn de zusters door deze zware tijd heen geworsteld.

De tweede wereldoorlog bracht enkele verwickelingen: religieuzen mochten krachtens een Duitse maatregel vanaf 1 november 1941 geen hoofd van de school meer zijn. Op papier werd mevr. C. A. Raateland het nieuwe hoofd. In de praktijk gebeurde er niets: zuster Valentine Keizer bleef de leiding houden en mevr. Raateland ontving gewoon haar salaris als onderwijzeres. Na de oorlog werd zij hiervoor door het hoofdbestuur van de zusters loffelijk geprezen en bedankt.

Bij het neerstorten van een vliegtuig met bommen op 13 mei 1943 hadden school en klooster door vooral de luchtdruk enige schade opgelopen. In een schaderapport van na de oorlog wordt ook schade door Duitse inkwartiering gemeld. De schade aan de deuren achterzijde, ruiten, goten en plafonds en het schoonmaken van de school, herstel van meubels e.d. wordt geschat op f 925 totaal.¹²⁾ De kleuterschool had alleen vernielde ruiten (f 18).

Op 1 januari 1944 had zuster Valentine de 60-jarige leeftijd bereikt en moest

ze, "niet op eigen verzoek" schrijft ze, met pensioen. Omdat er echter geen opvolgster gevonden kon worden, mocht ze tijdelijk haar werk blijven doen.

De eerste meidagen van 1945 waren zeer verwarrend, maar 6 mei, 's middags om kwart voor 3 kondigde de rood-wit-blauwe vlag op 't Gemeentehuis de bevrijding aan.

Na 'n grondige schoonmaak konden de scholen op het einde van de maand weer beginnen en met vereende krachten probeerde men de geleden schade weer te boven te komen.

Op 25 februari 1946 werd het 25-jarig jubileum als leerkracht aan de H.Hartschool gevierd van zuster Valentine. Zij was toen één jaar als onderwijzers en daarna 24 jaar als hoofd aan deze school verbonden geweest.

In december 1947 werden er vanwege een vacature tijdelijk twee klassen (klas 1 en 2) jongens op de H. Hartschool gehuisvest en in vanaf september 1949 zaten er een jaar lang 9 meisjes op de Mariaschool.

Toen in 1950 blij en dankbaar het feit herdacht werd, dat de zusters 75 jaar werkzaam waren in Eemnes, vermoedde nog niemand, dat 't einde zo nabij was. Op 15 oktober waren het klooster en de weg ervoor feestelijk versierd. De kloosterdeuren waren omkranst met groen en wit-gele vanen stonden langs de

Zuster Philothea bij een groep kleuters in de oude kleuterschool, later "De Vleermuis".

De zusters worden bij het 75-jarig jubileum in 1950 in de kleuterschool toegesproken door burgemeester Kolfschoten. Op de achterwand hangen portretten van 3 pastoors, geschilderd door Gerard van Stoutenburg. (krantenfoto)

toegangsweg. 's Morgens was er een plechtige hoogmis, waarna de jeugd een aubade bracht bij de ingang van het klooster. Ria Hoogland verwoordde een gelukwens namens alle schoolkinderen. Als geschenk ontvingen de zusters een rode met goud versierde altaardwaal.

Het rijmpje daarbij van de kinderen luidde:

"Eerwaarde zusters,

*We bieden u een klein cadeautje,
Van de kinderen voor uw feest.
Alle kinderen brachten geld mee,
Gierig zijn ze niet geweest.*

*We hopen dat u 't mooi zult vinden:
't Is een nieuw kleed op 't Altaar
Van de kapel, voor 't lieve Heertje.
Gebruikt u 't dan nog menig jaar!"*

's Middags was er receptie in de (oude) kleuterschool. Daar bood burgemeester E. J. M. Kolfschoten het geschenk namens de burgers van Eemnes aan: een nieuwe administratiekast voor de kamer van moeder-overste en glas-inloodramen voor onder andere de ramen boven de ingang van het klooster. Namens het Wit-Gele Kruis werd door A. van Stoutenburg een geldbedrag onder couvert overhandigd. De Provinciaal Overste, moeder Richarda, was hierbij aanwezig, terwijl de Generale Overste al eerder die week het klooster had bezocht.

Een van de laatste tastbare herinneringen aan de zusters: de grafsteen op het zustergraf op het R.K. kerkhof. Nog onlangs is de steen helemaal opgeknapt.

HKE-126

's Avonds was er een plechtige viering in de kerk, die afgesloten werd met het gezamenlijk zingen van het danklied "Te Deum Laudamus".

Niet lang daarna, op 22 juni 1953 melden de annalen, dat de Provinciale Overste, zuster Longina, op bezoek bij de zusters in Eemnes de ontstellende tijding bracht dat het klooster te Eemnes zou worden opgeheven. Het zo economisch mogelijk gebruiken van de werkkrachten en de dringende roep van de Missie-Afrika noodzaakten haar deze maatregel te nemen.

Voor de zusters volgden zeer moeilijke maanden: de overdracht van taken, het opruimen en klaarmaken voor verhuizing, en het ergste van al: het afscheid nemen van de mensen, volwassenen, kinderen, zieken en ouden van dagen, waar ze zich zo verbonden mee hadden gevoeld. Op zondag 27 december was in de kerk het afscheid van de mensen van de parochie. In de Hoogmis hield de pastoor een hartelijke en ontroerende toespraak. Hij sprak de wens uit, dat de zusters eens terug mochten komen naar Eemnes. Hij besloot met de woorden: "Het klooster zal door ons zorgvuldig bewaard worden als een monument van herinnering aan onze Zusters".

Op 30 december vertrokken de laatste zusters naar hun nieuwe bestemming en werd een door hun werk en toewijding vruchtbaar tijdperk in de geschiedenis van Eemnes afgesloten.

Op het kerkhof staat een grafsteen met de namen van de zusters, die hier begraven zijn. Zij herinneren ons aan de tientallen zusters, die in Eemnes gewoond en gewerkt hebben. Hun namen zijn: Zr. Eulalia Tohang († 6 april 1919, werkzaam op de naaikamer), Zr. Catharina Kappers († 24 mei 1921, tot haar 70^e verjaardag hoofd van de school), Zr. Beninga van Rooyen († 13 mei 1932, werkzaam als kok in de keuken), Zr. Wilhelmine Bock († 29 mei 1938), Zr. Angela Theunissen († 16 november 1944, werkzaam in de naaikamer; gestorven na een val uit een raam bij het ramen lappen) en Zr. Urbana († 6 februari 1951, zij komt uit Eemnes en stond bij de burgerlijke stand ingeschreven als Marie van der Wardt).

Jan Out

Noten

- 1) De tekst van de kroniek werd b.g.v. het eeuwfeest van het katholiek onderwijs in Eemnes voor een gedeelte bewerkt door zuster Angelita en zuster Juliette en in het tijdschrift "Klokje" (juni 1975) en in het boekje "Honderd jaar katholiek onderwijs in Eemnes" afgedrukt. Bovendien kon ik gebruik maken van een anoniem conceptartikel van een zuster Franciscanes, bedoeld voor een (onbekend) jaarboek.
- 2) Het vermelden van achternamen was ongebruikelijk. Niet van alle zusters kon die achterhaald worden. De archiefstukken van vóór 1920 in het archief van de zusters in het klooster-verzorgingshuis "De Kreppel" te Heythuysen zijn minder overzichtelijk dan die daarna. In de bijlage zijn de namen zoveel mogelijk vermeld. Dank aan zuster Antonius Gussenhoven voor het opzoeken hiervan.
- 3) Tussen 1872 en 1879 was er een "Kulturkampf" in Duitsland, een geschil tussen Pruisen en de andere Duitse staten en de Katholieke kerk, waaronder geestelijke orden en congregaties werden verbannen. Later woedde de Frans-Duitse oorlog, waar ook veel religieuzen door ontheemd werden. Daardoor waren er veel Duitse kloosterlingen in naburige landen.
- 4) Zie over dit in Laren en later in Eemnes gevestigde instituut: tijdschrift "Tussen Vecht en Eem", jrg. 21 nr 3, september 2003, blz. 115-124.
- 5) Zie: H. van Hees: "Wilhelmus de Beer" in Utrechtse Biografieën, Het Eemland 2, Utrecht 1999, blz. 30.
- 6) De H. Alexius, die door de katholieke kerk op 17 juli herdacht wordt, leefde in de 5^e eeuw in Rome. Hij was uit Rome gevlucht naar Edessa en na 17 jaar teruggekeerd naar zijn ouderlijk huis, waar hij als onbekende arme onder de trap van zijn ouderlijk huis woonde.
- 7) Een aanstaande zuster in haar proefperiode.
- 8) Zie: Zuster Maria Paula Munster: "Franciscanessen van Boetvaardigheid en christelijke Liefde", Heythuysen 1910, blz. 262 en 263.
- 9) De schoolwet van minister J. Kappeyne van de Coppello met voor het bijzonder onderwijs ongunstige gevolgen: door de ouders te bekostigen schoolverbeteringen en strengere bevoegdheidseisen.
- 10) De gewoonte was, dat een missionaris voorgoed het vaderland vaarwel zei en er niet meer terugkwam. Later werd er na 10 jaar van een welverdiend verlof genoten, die meestal een

half jaar duurde. In sommige congregaties werd de verlofganger toch met allerlei taken opgescheept!

- 11) Voor dit gedeelte kon ik gebruik maken van de bestuursnotulen van het Groene en van het Wit Gele Kruis, in het bezit van de Historische Kring.
- 12) Ter vergelijking: de jongensschool had een schade van f 8230. Dit rapport werd op 1 oktober 1946 door de Laarder architect H.F. Smit uitgebracht.

Zusters, die in het Eemnesser klooster woonden.

Oversten:

Zr. Ludmilla Walter (1875-1878) tevens schoolhoofd
Zr. Baptista Meyerinck (1878-1902) tevens kleuterleidster
Zr. Clothilde van den Broek (1902-1915)
Zr. Niceba Sijben (1915-1919)
Zr. Antonine Terstappen (1919-1921) tevens onderwijzeres
Zr. Berlinda Rieter (1921-1927)
Zr. Gerdine Michgels (1927-1930)
Zr. Antona Benthem (1930-1936) tevens handwerklerares
Zr. Leonarda Nieuwenhuis (1936-1939) tevens handwerklerares
Zr. Hermanda Bouman (1939-1945) tevens handwerklerares
Zr. Lidana Gillemans (1945-1951) tevens handwerklerares
Zr. Albana van Wegen (1951-1953)

Verbonden aan de Bewaarschool, later St. Agneskleuterschool (1875-1953):

Zr. Donata (1875-1878)
Zr. Theodrika (rond 1905, nog niet geprofest)
(foto: "Eemnes in oude ansichten")
Zr. Materna Cuipershaar (1912)
Zr. Adulpha van Brero
Zr. Christa van den Broek
Zr. Rogeria Verheyden
Zr. Aldegondis van Laer
Zr. Januaria Lensink, tot 1950
Zr. Philothea Heintges, (1943? tot 1953) hoofdleidster
(foto: "Honderd jaar katholiek onderwijs")
Zr. Wilhelma Wegdam (1947) tevens keuken
Zr. Alberdina Verheij (1947) tevens wasserij
Zr. Egidia van Genechten, (1952-1953) tevens wasserij

Verbonden aan de Naaischool (vanaf 1875) of werkzaam als handwerklerares

Zr. Theophila Mutter handwerk
Zr. Rosula van Schie naaischool

"De Vleermuis", deel van het oude klooster, werd in 1966 afgestoten als kleuterschool. Tijdelijk waren er tijdens de verbouwing van de Mariaschool in het schooljaar 1967-1968 nog 2 klassen in gevestigd. Daarna werd het in gebruik genomen voor verenigingsactiviteiten (vooral Ejoka) en het vieren van diverse feesten. In 1994 is het gebouwtje afgebroken.

Zr. Amantia Rutten naaischool
 Zr. Engelmunda Gulikers handwerk
 Zr. Beda Luyten (1921-1930) handwerk
 Zr. Godibalda Barkman (1938-?) handwerk
 Zr. Josephina Stumpe naaischool

Leerkrachten van de H. Hartschool (1876-1878; 1884-1953)

Zr. Albertine Terstegen (1875- ?)
 Zr. Clara (1884- ?) hoofd
 Zr. Irmina (1878)
 Zr. Willibrorda Nijhof (1876; 1884-1902)
 Zr. Casimira Schillings (1908-1910) onderwijzeres
 Zr. Verona Sieben onderwijzeres
 Zr. Francina Jansen onderwijzeres
 Zr. Catharina Kappers (1910-1921) hoofd
 Zr. Valentine Keizer (1921/1922-1946) onderwijzeres/hoofd
 Zr. Aegidia Langemeyer onderwijzeres

Zr. Anselmia van Hal (1946-1949) hoofd
Zr. Concepta Nafzger (1949-1950) hoofd
Zr. Tarcisius Nijskens (1950-1953) hoofd

Werkzaam in de wijkverpleging:

Zr. Monalda de Rouw (1920-1925)
Zr. Zita Leuferink (ziekenzuster, ook in de wijkverpleging?)
Zr. Coleta Houben (1925-1937)
Zr. Celine Machielse (1937-1939)
Zr. Amadea Hermans (1939-1940)
Zr. Prudentiana Goris (1940-1953)

En verder waren er nog tientallen andere zusters, werkzaam in de huishouding, de naaikamer en in andere functies.

Het klooster, zoals het in 1912/1913 werd gebouwd. Het schoolgebouw ernaast, de voormalige H.Hartschool, had oorspronkelijk een plat dak. In 1930 werd er een soortgelijk dak als op het klooster aangebracht.

HKE-130

Daatje van Dijk van Laarderweg 43

Bij het interview schonk de 93-jarige Daatje van Dijk koffie op haar kamer in Johanneshove. Normaal gaat zij naar beneden voor de koffie met een praatje.

Het als gewone burgerwoning ogende huis Laarderweg 43 was vroeger een klein boerderijtje. Dat bleek tijdens de inventarisatie van oude boerderijen van Eemnes, die de Historische Kring heeft uitgevoerd in 2002. Daatje van Dijk, de vrouw van de laatste boer Jopie van Dijk, woont nu in Johanneshove te Laren. Ondanks haar eerbiedwaardige leeftijd vertelde zij heel vlot over haar leven op Laarderweg 43, waar zij 50 jaar heeft gewoond.

Na een telefonische afspraak zat ik in augustus 2003 zo maar als vreemde man aan tafel bij de 93-jarige mevrouw Ida Maria van Dijk-van Wijk. Op haar ruime kamer in Johanneshove begon zij met het zetten van koffie. Terwijl de koffie stond te pruttelen, kon het ophalen van herinneringen aan de Eemnesser tijd beginnen. Met een heldere stem had zij heel wat te vertellen.

"Begrijp goed, dat mijn man maar een kleine boer was. Wij moesten altijd hard werken en het was geen vetpot. Ons bestaan was niet vergelijkbaar met dat van de grote boeren aan de Wakkerendijk en de Meentweg. Nadat de grotere stal achter het huis was gebouwd, hielden we vijf koeien. Meestal hadden we ook een varken voor eigen slacht. Mijn man moest er altijd ander werk bij doen, om rond te komen".

Het begin

Ik ben geboren in een huisje aan het begin van de Meentweg (nummer 23); in de rechter helft van de dubbele woning, waar links Kees en Antje Koppen woonden. Toen ik 17 jaar was, verhuisde ons gezin naar een huis schuin achter het toenmalige Gemeentehuis en bakkerij Hoogland, ongeveer waar nu Jhr. Roëlllaan 1 is. Het adres was Wakkerendijk 26. Mijn vader was Roelof van Wijk, die werkte bij het Waterschap, maar hij hield ook geiten. Ik ben pas laat getrouwd, toen ik al 27 was. Mijn man Jopie van Dijk leerde ik kennen toen ik ongeveer 24 was. Zijn vader boerde toen aan de Eemnesserweg, maar woonde in Hilversum. Jopie kwam wel eens op Eemnes. Later had zijn vader een boerderij aan de Sint Janstraat in Laren. Na het trouwen (op 25-08-1937) gingen we

in Eemnes wonen in een gewoon huis op de Nieuweweg. Mijn man had toen wat koeien in een schuur bij het vee van zijn vader, op de grens van Blaricum en Eemnes. Hij is altijd boer gebleven; al was het maar een kleintje. Na een paar maanden hoorden we dat Laarderweg 43 leeg kwam. Het lukte ons om dat huis te huren van Dries Ruizendaal (van nummer 31). Zo konden we de koeien bij ons eigen huis houden.

Het gezin

Ik ben nooit uit werken gegaan. In die tijd had een vrouw in het huishouden veel meer werk dan nu, want je had geen hulpmiddelen. Mijn oudste dochter was een zevenmaands kindje, vertelde Daatje lachend. Dus dat viel al niet mee. Ja, vroeger was dat heel anders dan tegenwoordig. Later kregen we nog twee dochters, beide met ongeveer vier jaar er tussen. Die zijn nu alle drie getrouwd. Zij wonen in Laren, Baarn en Soest en we hebben veel contact met elkaar. Het eten kwam voor een groot deel van eigen tuin en vee. Bij het huis was een groentetuin, waar Jopie van alles verbouwde: spinazie, raapsteeltjes, andijvie, worteltjes, sla, boontjes enzovoort. Als het ene er uit was, zaaide hij het volgende weer in. We konden altijd groente weg geven. Aardappels hadden we altijd van een stukje land van Joop Blom, dat lag achter de begraafplaats. We aten 's middags warm, zoals bijna alle boeren doen. Dat komt beter uit met het melken van de koeien en zo. 's Avonds, na het melken, aten we een broodmaaltijd.

Werk van echtgenoot Jopie van Dijk

Mijn man heeft er altijd ander werk bij moeten doen. Hij had geen vast ander werk, maar was dan eens hier en dan daar. Hij werkte veel voor aannemer Blom aan de Molenweg. Voor de 3 of 4 koeien huurden we van de Hervormde Kerk een kamp land aan de noordkant van de vaart, dicht bij de sluis. Later hadden we ook nog een eigen kamp aan de zuidkant van de vaart en wel 5 koeien. Bij het verkampen liepen de koeien over het smalle bruggetje bij de sluis. Meestal hielp dochter Greet daarbij. Zij heeft ook leren melken. Wij hadden geen paard en geen eigen machines. Omdat mijn man vaak hielp bij de boer Joop Blom (Meentweg 37), hielp die ons weer, met vervoer van ons hooi naar de hooischelf thuis en zo. Dat ging met gesloten beurzen over en weer. Gelukkig was Jopie goed gezond. Maar één keer is het bijna mis gegaan. Dat was in de warme zomer van 1947. Bij het opsteken van hooi op de schelf thuis werd Jopie plotseling beroerd en viel flauw; waarschijnlijk door de hitte bevangen. Joop Blom was er bij. De groenteboer Griffioen kwam toen net langs. Zij hebben hem samen goed op de grond gelegd en geholpen om hem weer bij te brengen. Dat waren angstige uren. In de oorlogsjaren werkte hij soms helemaal in Soesterberg en Woudenberg. Daar fietste hij naar toe, op zo'n zware trans-

portfiets. Ook werd hij wel gevraagd om te helpen bij Jan van 't Klooster (Wakkerendijk 140). Dat was vooral om te melken; bijvoorbeeld bij ziekte.

De buurt

Wij hadden altijd veel gezelligheid met de mensen die dichtbij woonden. Mijn man was een allemansvriendje en hield van een gezellig praatje. Hij kon in de zomer 's avonds lang buiten staan praten. Dat was vooral met Manten (van de Spar op nr 51), Roothart (boer op nr 40) en Perier (schilder op nr 42). Iedereen hielp elkaar. In de oorlog hebben we een tijdje twee paarden van overbuurman Roothart op stal gehad. Hij was bang dat ze anders door de Duitsers zouden worden opgehaald. Later in de oorlog is 's nachts een vliegtuig dicht bij neergestort. Een deel van de schoorsteen was van het dak gevallen en er lag een brandend stuk in de sloot. In huis hadden we geen licht. Buurman Scherpenzeel (van nr 45) heeft toen mijn dochter in een deken naar hun huis gedragen.

Kermis vierden we niet. De kermis in Eemnes was eigenlijk geen echte kermis, maar een boerenpartij. De boerenmeiden en knechten beurden eens per jaar extra loon en wilden dan feest vieren. Als kind kregen we dan wel 5 centen of 2 cent. Daarmee ging je naar de winkel van Daatje Nagel in de Kerkstraat (nummer 6). Voor één cent kon je daar een dropje of een spekje kopen uit een grote schaal met "uitzoeksel". Dat was onze kermis.

Iedere 5 jaar werd onze bruiloft gevierd. Ik herinner me 30, 35, 40 en 45 jaar. Soms thuis, maar ook wel in het R.K. Vereenigingsgebouw bij Westerhuis.

Het huis en andere bewoners

Het pand Laarderweg 41 en 43 is volgens mij altijd een dubbele woning geweest (gebouwd ca 1887). Door een tussendeur kon je wel in het andere huis komen. In de oorlog gebruikten we die deur als vluchtweg bij razzia's voor mijn man en buurman Gijs Verwoert. In de mestvaalt achter het huis hadden zij met takkenbossen een schuilplaats gemaakt. In tijd van nood hielden zij zich daar schuil.

Voor wij er kwamen, woonde Kees van Soest op nummer 43. Op nummer 41 woonden toen twee oude dames, de zusters Cornelia en Aaltje van Woudenberg. Daarna kwam het gezin van Gijs Verwoert op 41. Zij verhuisden na de oorlog naar de Streefoordlaan. Toen kwam Bart van Hamersveld er met zijn vrouw, twee zoons en later nog meer kinderen. Zij hadden ook een stal met wat koeien. Die zat aan het huis vast gebouwd, terwijl de stal van ons er los achter stond. In de oorlogstijd hebben we clandestien een grotere schuur gebouwd, waardoor we iets meer koeien konden houden (totaal 5).

De dubbele woning Laarderweg 41/ 43. In de rechter helft woonde Daatje van Dijk van 1937 tot 1987, waarvan 48 jaar met haar man, de kleine boer Jopie van Dijk (foto 2003). Het huis heeft veel verbouwingen gehad. De dakkapel is in 1967 aangebracht.

Later wilde Dries Ruizendaal de huur verhogen. Dat zou pas kunnen na verbouwing voor een betere WC en zo. Wij wilden het huis toen wel kopen. Maar van de Hervormde Kerk, die eisen kon stellen door erfpacht op de grond, mocht dat niet. Alleen Nederlands Hervormde mensen konden kopen en wij waren Katholiek. Dat had je in die tijd. Aannemer Blom kocht toen de huizen op nummer 41 en 43 en voerde in 1967 een grote verbouwing uit, om het huis aan te passen aan de eisen van die tijd. De voorgevel werd vernieuwd voor spouwmuur isolatie. Daarbij werden ook de twee ramen met luiken vervangen door een groot raam en het zijraam werd aangepast. Er kwam achter een uitbouw voor een modern keukentje en daar achter een WC en apart een douche. Eerder hadden we in het hele huis maar één lage kraan, want dat betekende een laag tarief. Ook werden toen de twee kleine kamers beneden samen gevoegd. Daarvoor zat er een gewone deur tussen en hadden ze elk een kachel met schoorsteen. De deur voor verbinding met nummer 41 werd dicht gemetseld. Veel later kocht Van IJken de twee huizen (in 1982).

Toen mijn man tegen de zestig jaar was, is hij gestopt met boeren. Hij werd uitgesaneerd, omdat hij geen opvolgers had. De groentetuin bleef hij natuurlijk

doen en ook bleef hij lange tijd hier en daar helpen. Zo lang Van Hamersveld nog naast ons woonde, gebruikten zijn zoons onze stal voor opslag van materiaal van hun aannemersbedrijf. Zij verhuisden later naar Laarderweg 3. Na het overlijden van mijn man (1985) ben ik nog twee jaar op de Laarderweg gebleven. Van IJken wilde ons er al uit hebben toen mijn man nog leefde. Omdat de groentetuin me ook te veel werd, heb ik ingeschreven voor de nieuwe huisjes aan het begin van Torenzicht (1987). Ik ben toen ingeloot. Daar was ook een groentetuintje bij. In het huis aan de Laarderweg had ik 50 jaar gewoond.

De latere jaren

Na vijf jaar werd het wonen op Torenzicht te zwaar. Alles was boven: slapen, wassen en de douche. Ik kon toen een seniorenwoning op De Waag krijgen. Joop Blom bracht me er nog wel eens spinazie en appels en ook wel kalebasen voor de sier. Maar het wassen en klaar maken van de spinazie en andere groente werd me later te veel. Ik heb tien jaar op De Waag gewoond, tot ik ruim 91 jaar was (febr. 2002). Daarna werd Johanneshove een goede oplossing. Er wonen hier meer bekenden uit Eemnes.

Begin van dit jaar (2003) ben ik met mijn gezondheid aan het kwakkelen geweest. Ik ben nu weer goed, maar ik kan niet ver meer lopen. Daarom gebruik ik een wagentje (rollator). Ik heb een nieuwe bril gekocht en kan daarmee goed lezen.

Meer gegevens over personen en het huis

Persoonlijke gegevens volgens het boek "Eemnessers door de eeuwen heen":

- Ida Maria van Wijk (geb. 03-08-1910 te Eemnes), dochter van Roelof van Wijk, arbeider (geb. 1874 te Eemnes; overl. 1943 te Eemnes) en Grietje van der Wardt (geb. 1870 te Eemnes; overl. 1922 te Eemnes). Getrouwd 25-08-1937 te Eemnes, met Joannes van Dijk (geb. 05-10-1906 te Hilversum; overl. 11-02-1985).
- Cornelia van Woudenberg (1858-1942), weduwe van Jan Hagen (1851-1911).
- Aaltje van Woudenberg (1864-1951), weduwe van Hendrik Roodhart (1872-1930).

De enige foto die Daatje heeft van vroeger: het bruidspaar Van Dijk - van Wijk, op 25 augustus 1937.

Uit kadastrale kaarten blijkt, dat er tot ±1885 op de strook grond tussen Braadkamp en Molenweg alleen bebouwing was voor de School met de Bijbel (1882) en bij de hoek van de Molenweg (plaats huidige nr 51 en later ook 47/49). Geleidelijk werden meer kavels voor bebouwing afgesplitst van het in 1832 kadastraal geregistreerde perceel G4. Zo werden ±1885 gelijktijdig van de overgebleven grote strook G616 afgesplitst: perceel G690 (van de huidige Kaasschuur op nr 45) en perceel G691 (groot 720 are, voor de dubbele woning op nr 41 en 43).

Over het huis Laarderweg 43 gaven Henk van Hees, Eric van IJken en Marco te Brake nog meer informatie. De dubbele woning is omstreeks 1887 gebouwd door Gijs Breunese, de schoonvader van de latere eigenaar Dries Ruizendaal. Tot omstreeks 1930 waren er in de huurhuizen van dit type aan de Laarderweg veel wisselingen. Hier volgt een opgave van een groot deel van de bewoners. Alle jaartallen van bewoning tot aan 1937 te lezen als "omstreeks".

- 1887-1895: Johanna Geertrui Mol (geb. 1835), weduwe van Gerrit van Rijn (1829-1884).
- 1895: Bart Bos (1861-1940) en Aartje Hagen (1866-1952); getrouwd in 1892. Bart was timmerman en zij verhuisden al snel naar de nieuw gebouwde woning Laarderweg 35 (HKE 1988 blz 71).
- 1895-1906: Hendrik Joost Riggeling (1858-1945) en zijn vrouw Anna Haase (1853-1901; HKE 1999 blz 163).
- 1906-1910: Cornelis de Bruin.
- 1911-1918: Cornelia van Woudenberg, weduwe van Jan Hagen.
- 1918: Jan Schaap.
- 1918-1922: Frans Snel.
- 1922-1927: Sijmen Mol, H. v.d. Born, Th. Jongerden, Klaas Lantema, Jakobus v.d. Splinter.
- 1927: Jan Ykema.
- Tot 1937: Kees van Soest.
- 1937-1987: Jopie van Dijk (†1985) en Daatje van Wijk.
- 1987-2003: Eric van IJken en zijn vrouw Alida Posthouwer. Jaren nadat aannemer Tijs Blom (1909-1970) het huis had gekocht van Dries Ruizendaal (1893-1968) was zijn zoon Tijs Blom in 1978 eigenaar geworden. Deze laatste Tijs Blom verkocht het huis in 1982 aan Eric M. van IJken. Bij dezelfde transactie werd zijn moeder Cornelia Dop eigenaar van de andere helft van het pand, Laarderweg 41 (toen nog beide op kadastrale sectie G1247). Eric van IJken werd in 1987 bewoner van nr 43, toen Daatje van Dijk verhuisde naar Torenzicht. Ongeveer 1990 was er weer een grote verbouwing: oa flinke uitbreiding achter beneden en boven en aanleg CV. Muurisolatie was in 1967 al voldoende aangebracht. Rechts achter is een garage gebouwd. Voor Laarderweg 43 is de erfpacht van de N.H. Kerk afgekocht in 1997 (inmiddels sectie G2193; met alleen nr 43). Een paar jaar later is het voegwerk aan de voorkant veranderd, omdat de bewoners dat mooier vonden. Ook de indeling van de ramen aan de voorkant werd opnieuw veranderd.
- Begin 2003 is het huis verkocht aan Marco te Brake en echtgenote Marion Koomen, die er in de loop van het jaar zijn gaan wonen. Zij hebben het zijraam iets laten veranderen.

Rom van der Schaaf

Interview met mevrouw Eugenie van Ogtrop-Barones van Voorst tot Voorst

Mevrouw Van Ogtrop anno 2003.

Op een mooie, bijna zomerse herfstdag reed ik op mijn fiets naar Hilversum. Daar woont in een deel van een prachtige villa mevrouw Eugenie van Ogtrop-Barones van Voorst tot Voorst, echtgenote van oud-burgemeester Mr. P. A. L. van Ogtrop die van 1936 tot 1948 burgemeester van Eemnes was. Mevrouw Van Ogtrop heeft net haar 90^e verjaardag gevierd, maar herinnert zich nog heel goed de periode als burgemeestersvrouw in Eemnes. Tijdens het interview las zij geregeld voor uit een oorlogsdagboek, dat ze enkele jaren geleden zelf heeft samengesteld op basis van de agenda's van haarzelf en van haar man. In het boekwerkje beschrijft mevrouw Van Ogtrop de gebeurtenissen in de oorlogsjaren; in het gezin, de familie- en kennissenkring, maar ook in Eemnes en Nederland. Het geeft ons een uitgebreid beeld van Eemnes in de oorlogsjaren.

In dit interview zal ik enkele fragmenten uit dit dagboek aanhalen, ze staan cursief gedrukt.

Kortom: ik had een zeer interessant gesprek met mevrouw Van Ogtrop waarvan ik u in dit nummer van ons blad graag verslag doe!

Mevrouw Van Ogtrop:

“Ik ben in 1913 geboren in Den Haag. Mijn vader was Erik van Voorst tot Voorst, mijn moeder was Elly Claessens. Ik was de oudste uit het gezin, ik had nog twee broers en een zusje. Tijdens de Eerste Wereldoorlog woonden wij in Utrecht en Gorinchem, mijn vader was toen in dienst als reserve officier bij de genie. Na de oorlog gingen we weer in Den Haag wonen. Na het gymnasium-bèta heb ik in Leiden biologie gestudeerd. Ik ben biologie gaan studeren omdat ik een typische bèta was en van de natuur hield. De studie boeide mij, het werk in een laboratorium vond ik altijd zalig. In Leiden had ik een gezellige jaarclub en daar heb ik nog altijd vriendinnen van over. Zeven van ons werden onlangs 90. Toen ik mijn kandidaats had afgerond, ben ik getrouwd en burgemeestersvrouw in Eemnes geworden. Mijn ouders zijn altijd in Den Haag blijven wo-

nen, maar kwamen geregeld in Eemnes, ik herinner me dat ze een keer in de polder met een tandem het water in zijn gereden.”

“Ik heb mijn man in 1935 leren kennen, hij was familie van familie in Den Haag en woonde toen ook in Den Haag. Hij was 9 jaar ouder dan ik en werkte toen als secretaris van het Nationaal Crisiscomité; in die tijd hadden veel mensen het slecht en de sociale voorzieningen waren nog niet zoals nu, het comité had als doel deze mensen financieel te helpen. Mijn man had contact met de gemeentes, die het geld weer uitdeelden aan de personen die het geld hard nodig hadden. In maart 1936 is hij burgemeester van Eemnes geworden, dat was zijn eerste post. “

Waarom heeft uw man voor Eemnes gekozen?

“Hij was van oorsprong een Amsterdammer en wilde graag naar het Gooi. Bij zijn installatie waren wij nog niet getrouwd, zelfs nog niet verloofd, maar ik was er wel bij aanwezig. We zijn in 1937 getrouwd en in 1938 zijn we in Eemnes komen wonen, toen was de ambtswoning klaar. Mijn man woonde eerst in

Programma

8 uur v.m. Keuring van versierde rywielen, sjeezen, praalwagens en ruiters.

9½ uur v.m. Ontvangst van het Bruidspaar aan de grens der gemeente Baarn.

10 uur v.m. Huldiging van het Bruidspaar ten gemeentehuize.

1e Kinderhulde door de kinderen der drie byzondere scholen.

2e Zanghulde door de Chr. Gem. Zangvereniging „Excelsior”.

3e Ontvangst van het Bruidspaar door het Eere-comité in de Raadzaal.

Hierna rondrit door het dorp.

2½ uur n.m. Ringsteken met versierde sjeezen op de Meentweg.

4½ uur n.m. Ringsteken op de fiets.

5½ uur n.m. Ringsteken op het losse paard.

7½ uur n.m. Prijsuitreiking op het gemeentehuis door den Burgemeester.

8½ uur n.m. Tonnetje steken in de Kerkstraat.

Programma van het feestelijke onthaal in Eemnes van het aanstaande bruidspaar op 23 september 1937.

een pension in Laren en samen hebben we een jaar in Blaricum gewoond. In die tijd werd de nieuwe ambtswoning gebouwd, die werd “De Lindeboom” genoemd, naar de herberg annex gemeentehuis “De Lindeboom” die altijd op deze plek gestaan had en naar de grote lindeboom die voor het huis stond.”

“Ik ben op een feestelijke wijze ingehaald in Eemnes. Volgens mij waren de activiteiten van koninginndag verplaatst voor ons onthaal, zo werden er wedstrijdes ringsteken georganiseerd. We trouwden op 5 oktober, het onthaal was 14 dagen eerder. Er werden liederen voor ons gezongen, het was echt feest. De bevolking was ook blij met onze komst; er had lange tijd geen burgemeester in Eemnes gewoond. Het was een klein dorp, eigenlijk een stad, en er was geen ambtswoning. Voor die tijd woonde de burgemeester van Eemnes in Baarn. Ik voelde me meer dan welkom. De bevolking leefde ook erg mee toen onze eerste baby geboren werd. Onze zoon kreeg een wit speelgoedkonijn van de School met de Bijbel en een flacon kandeel van de Vereniging van Huisvrouwen. Ik heb vier kinderen gekregen, de eerste drie zijn in Eemnes geboren: Hein-Jan (1939), Liesbeth (1942), Beatrice (1946) en Lodewijk is in 1952 in Blaricum geboren waar we in 1948 zijn gaan wonen.”

Hoe was het voor u om als inwoner van de grote stad Den Haag naar het “dorpje” Eemnes te verhuizen?

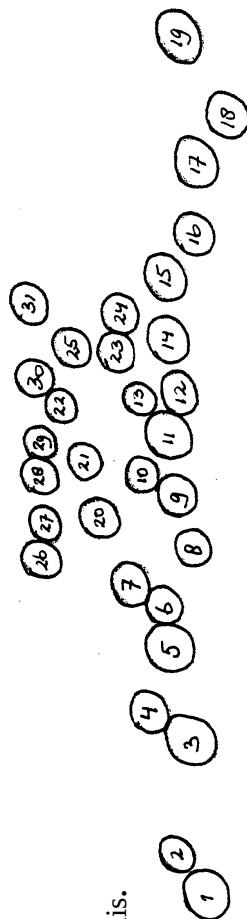
Piet van Ogtrop en barones Eugenie van Voorst tot Voorst tijdens het onthaal in Eemnes op 23 september 1937.

“Dat vind ik zo’n domme vraag! Dat vroeg toen ook al iedereen in Eemnes! Eemnes was een dorp met een prachtige natuur en je neemt toch je eigen cultuur mee! Ik vond het heerlijk in Eemnes, ik genoot van de natuur, het prachtige uitzicht op de polder met zijn waaien, er vlogen water-snippen in zigzagbeweging achter ons huis. Er groeiden veel weidechampignons in de polder, we hebben er veel gezocht en verorberd. Met vrienden gingen we geregeld in de vroege ochtend

kemphanen kijken. Die excursies werden dan besloten met een gezellig ontbijt in de Lindeboom. Eemnes was in die tijd helemaal een boerendorp; de boeren waren welvarend, intelligente mensen voor wie het geloof veel betekende. Ze hadden een heel eigen stijl van leven, waar ik me heel erg prettig bij voelde, het was ook mijn stijl. Ik voelde me snel thuis in het dorp.”

**12 maart 1936:
Burgemeester Van Ogtrop wordt
ingehaald in Eemnes.**

Foto op de trappen van het gemeentehuis.

Wie kent de overige personen?

1. Frans van Duijne, ambtenaar ter secretarie	17. Henk van Ogtrop, achterneef van de burgemeester
2. Agent C. de Groot, woonde Molenweg	18. William Pont, zoon van Adèle Pont-van Ogtrop
3. Daniël van Hoepen, gemeentesecretaris	19. Agent J. de Groot, woonde bij gemeentehuis
4. Graaf Van Randwijk, dienstvriend, burgemeester in Zee-land	20. K. Fabius, burgemeester Oostkapelle v/h volontair gemeentesecretarie Eemnes
5. Eugénie Wilde-van Ogtrop, zuster van de burgemeester	21. ...?
6. Age Johan Looxma van Welderen, Baron Rengers (1875-1947), dijkgraaf van het Waterschap Eemnes	22. Anke van Voorst tot Voorst, nicht van de burgemeester
7. ...?	23. Marie-Eugénie Dommer-van Poldersveldt (moeder heette Hanlo)
8. Aleida Gijsberta Maria Hanlo (Adèle) (1871-1944), weduwe van Mr. Henricus Johannes van Ogtrop, moeder van de burgemeester	24. Burgemeester Klarenbeek van Blaricum
9. Adriaan Rebel, gemeenteraadslid	25. Sophie van Ogtrop-Regout, vrouw van Henk van Ogtrop
10. Hendrik Brouwer, gemeenteraadslid	26. Jan Dop, gemeenteraadslid
11. Burgemeester P. A. L. van Ogtrop	27. ...?
12. Mijndert Seldenrijk, gemeenteraadslid, wethouder	28. Hendrik Eggenkamp
13. ...?	29. Bernard van Ogtrop, neef van de burgemeester, vader van Henk van Ogtrop
14. Teus Stoutenburg, gemeenteraadslid, wethouder	30. Jenny van Voorst tot Voorst-Hanlo, tante van de burgemeester en van zijn vrouw
15. Jan van Dijk, gemeenteraadslid	31. Frans Wilde, zwager van de burgemeester, gehuwd met Eugénie van Ogtrop
16. Adèle Pont-van Ogtrop, zuster van de burgemeester	

HKE-141

Hoe vond u het om burgemeestersvrouw te worden?

“Dat was wel een beetje vreemd, ik was pas 24. Als ik de deur opendeed, vroeg men soms: “Is je vader thuis?” Burgemeestersvrouw zijn was echt een baantje; ik zat in het bestuur van van alles; van het Wit Gele Kruis bijvoorbeeld. In de oorlog ben ik erg druk geweest met de evacués. Toen Beatrix geboren werd, was mijn eerste taak het regelen van kraamkoffers voor behoeftige mensen. Iedereen kreeg een kraampakket. Ik had toen zelf nog geen baby, wist niets van baby’s af. Ook werd in die tijd het consultatiebureau in Eemnes opgestart.”

In het dagboek staat:

28 april 1941

Vergadering Wit Gele en Groene Kruis over babyconsultatiebureau, met Van Dijk, Stoutenburg, doktoren De Vries Robbé, Gribling, Frijlink.

18 juni 1941

Opening zuigelingenconsultatiebureau Wakkerendijk 5; eerste keer 17 baby’s. Dr. Frijlink uit A’foort is de kinderarts; Groene en Wit Gele Kruis werken samen.

1942: Burgemeester Van Ogtrop met zoon Hein Jan bij de Eemnesser haven.

“Het werk als burgemeestersvrouw beviel me goed, ik vond het vooral fijn om met allerlei soort mensen om te gaan.”

Beviel het uw man ook goed als burgervader van Eemnes?

“Mijn man vond het prettig in Eemnes. Hij is erg druk geweest met de ruilverkaveling en dat vond hij fijn werk. Het was de eerste of een van de eerste ruilverkavelingen in Nederland. Het was voor Eemnes heel belangrijk dat de polder niet meer overstroomde, bovendien konden ze nu ook wegen aanleggen. Mijn dochter zei altijd: “Pappie is naar de ruilverkaveling.” Zij dacht dat hij daar bezig was met het aanleggen van wegen. Later, toen de wegen er lagen, zei ze altijd: “Dat zijn de wegen van pappie.” Toen hij in Eemnes benoemd werd, was al besloten dat de ruilverkaveling plaats moest

vinden. Hij moest het hele proces organiseren. Hij heeft het later ook voor Bunschoten-Spakenburg gedaan; was daar vanaf december 1941 voorzitter van de ruilverkavelingcommissie beoosten de Eem. Dit was op grond van zijn ervaring met de ruilverkaveling in Eemnes, maar ook omdat hij een neutrale buitenstaander was. Het was heel goed voor mijn man om in oorlogstijd met zo'n opbouwende taak bezig te zijn. Dat heeft hem wel de oorlog door geholpen."

Hoe was het voor uw man om in de oorlogsjaren burgemeester te zijn?

"Aan het begin van de oorlog was er de vraag of mijn man als burgemeester zou blijven of niet. Hij is wel gebleven en heeft veel nuttig werk kunnen doen. Zo moesten uit de torens van de kerken de klokken verwijderd worden. Bij het naar

beneden halen van de klokken uit de hervormde kerk van Eemnes-Buiten op 10 maart 1943 is het touw gebroken; de klok is naar beneden gevallen en heeft het plafond helemaal vernield. De buitenkant werd niet beschadigd. Op dat moment wilden de Duitsers dat de toren bemand werd om zo als uitkijkpost te dienen. De toren was gemeenteeigendom, dus kwamen ze bij mijn man: hij moest de toren bemannen. Dat wilde mijn man niet. Toen heeft hij tegen de Duitsers gezegd: "Ga zelf maar kijken in de toren. Ik durf de verantwoordelijkheid niet op me te nemen om daar iemand naar boven te sturen." Toen is er niemand op de toren gekomen.

Ik herinner me ook dat er eens een Duitser kwam aanzetten op het gemeentehuis met het verhaal dat er een jood op een fiets reed en geen ster op had. Mijn man beloofde daar direct iets aan te gaan doen, maar er gebeurde natuurlijk niets. Hij kon op die manier helpen.

Hij heeft ook veel voor de vliegeniers gedaan die in Eemnes zaten ondergedoken. Ik weet nog dat op Dolle Dinsdag in Eemnes Dudok van Heel, hoofd van de ondergrondse, en dokter Keeman op bezoek kwamen. Mijn man was betrokken bij het verzet, hield hen op de hoogte van wat er speelde. Ik heb dat nooit geweten. Ik kan me wel herinneren dat mijn man een paar weken uit slapen ging bij de familie Meijer (Meentweg 47) omdat hij op een lijst van verdachte personen zou staan."

10 mei 1942: Er is een vuurtje gestookt in de oude lindeboom.

“Tot drie maanden voor de bevrijding waren er geen Duitse troepen in Eemnes gelegerd, dus het dorp was een geschikte plaats voor onderduikers, er zaten er dan ook veel. Zo heeft professor Hamel wel een jaar bij ons in huis gezeten, hij was opgepakt bij een razzia en toen weggevlucht. Burgemeester Van Nispen van Laren was ook enige tijd bij ons in huis. Dat was, geloof ik, nadat hij als burgemeester was afgezet. Bovendien hadden we vaak mensen die een nacht bleven. Wij hebben ook verschillende evacués in huis gehad.”

Waar hield u zich mee bezig in die jaren?

“Ik was in de oorlogstijd druk met de zorg voor de evacués, ook ontstonden in die tijd de cursussen voor plattelandsvrouwen. Ik organiseerde dat, maar deed er ook zelf aan mee. Zo leerde ik hoe je een stoel moest afstoffen!! Dat was voor mij nieuw want ik had nooit wat aan het huishouden gedaan.”

Dagboek:

14 okt. 1941

1e moedercursus van Wit Gele Kruis door zuster Siebers, 37 aanw, 20 meisjes, 17 getrouwen.

23 feb. 1943

Stichting huishoudelijke voorlichting ten platten lande geeft de eerste naailes in het Verenigingsgebouw.

“Ondanks het feit dat we vaak evacués in huis hadden, hebben we altijd genoeg eten gehad, vooral dankzij de boeren die ons etenswaar gaven. De tuin leverde ook veel op; allerlei groenten zoals snijbiet, pofmaïs en topinamboers, maar ook appels en kroosjes (kleine pruimen). Mijn man en ik waren op klompen druk in de tuin. Veel groente en fruit werd geweekt. Aan het begin van de oorlog kocht ik (zwart) iedere week twee roggebroden; één ervan stuurde ik op naar mijn familie in Den Haag.”

“Op 22 maart 1945 is er bij ons in de tuin een vat met benzine neergestort; de voortuin was één groot gat. Het vat was van een vliegtuig naar beneden gegooit, het scheelde niets of het was op ons huis gevallen. Een jaar lang keken we uit op een zwart verbrand grasveld. Vanaf 22 april 1945 hadden we het hele huis vol Duitsers. Een week ervoor was er ook al aangekondigd dat er Duitsers in huis zouden komen; wij hadden het hele huis leeggehaald en toen kwamen ze niet. Maar op 22 april kwamen ze dus wel. Mijn man en ik wilden graag in ons huis blijven. Toen is één van de évacués met onze kinderen naar familie in Blaricum gegaan. Mijn man en ik hadden onze slaapkamer nog tot onze beschikking. Mijn man lag vaak met zijn oor op de slaapkamervloer om te horen wat de Duitsers bespraken tijdens (telefoon)gesprekken. Ik herinner me nog

goed dat mijn zoon Hein Jan toen de Duitsers kwamen, zei: “Liesbeth mag wel met de Duitsers praten, maar ik niet. Want Liesbeth is pas drie en die kan nog niet begrijpen dat ze niet met die mannen mag praten.” Het waren overigens zeer aardige Oostenrijkers die er zelf ook mee zaten dat ze bij ons in huis waren. Zij genoten de eerste tijd volop van het contact met het kind. Wat op mij veel indruk heeft gemaakt, is hoe waardig de Duitsers zijn vertrokken.”

7 mei 1945

De Engelsen zullen komen; om half elf komt er een hoge tank, motorrijders + auto + vrachtauto, om te verkennen. De commandant komt met een tolk, hier in de zitkamer is de overgave van de Duitse troepen. Historisch moment. Daarna rijden de Engelsen weer snel door. Na het middageten (bij Stoutenburg) komen er 4 hoge en 4 kleine tanks en enige radio-auto's in het dorp. Groot feest met de ondergrondse en verschillende Canadese en Amerikaanse piloten die in de omgeving neergeschoten waren en in Eemnes ondergedoken. De Engelse luitenant van de tank vierde ook mee; borrel bij café Staal, centrum van de ondergrondse; feestelijke stemming; alles even onwaarschijnlijk, want de Duitsers zitten nog in ons huis. Piet gaat 's middags met de Canadese luitenant naar de Duitse kapitein als tolk. Wij zijn vrij maar hebben in ons huis nog niets te zeggen. Morgen schijnt de Canadese infanterie te komen om de Duitsers te ontwapenen.

± 1943: Mevrouw Van Ogtrop met zoon Hein Jan en dochter Liesbeth op het terras van de Lindeboom.

april 1947: Het burgemeesterspaar met zoon Hein Jan op de toren van de hervormde kerk van Eemnes-Buiten.

8 mei

er gebeurt weinig, de Duitsers vertrekken nog niet, maar zijn niet meer de baas.

9 mei

In de zeer vroege (5 uur) ochtend vertrekken de Duitsers ordelijk, na een hele nacht gerommeld te hebben. Alles staat om 5 uur buiten; de hele bezetting van Eemnes 600 man. De kapitein te paard voorop, infanterie, fietsers, vele karren, om kwart voor 6 marcheert alles af. Een heerlijk gezicht. De troepen

worden in Soestdijk ontwapend. Een beestenboel in huis, het uitmesten begint, hele dag met 3 helpsters gepoetst.

10 mei

Hemelvaart. Danklof, Te Deum. Wilhelmus!"

Zijn er nog andere opvallende zaken die u zich herinnert van de oorlog?

"Ik herinner me de vele mensen op gammele fietsen die uit het hele land langs de dijk trokken om eten en melk te bemachtigen. Wat ik nooit zal vergeten is de koeien-evacuatie direct aan het begin van de oorlog. Ik vermoed dat ze geëvacueerd werden omdat men vreesde dat het Eemland onder water gezet zou worden. De koeien werden dus naar hoger gelegen grond gebracht. Er sjokten voortdurend koeien door Eemnes. De koeien werden onderweg in Eemnes nog geregeld gemolken. Ik heb het idee dat er toen in Eemnes meer koeien dan inwoners waren. In mijn dagboek staat geschreven:"

11 mei 1940

Pantsertrein vernietigd, 100 vliegtuigen neergeschoten; de hele dag trekt vee van A'foort, Soest en Baarn voorbij, vanaf de Meent gaat het naar N.Holland; Baarn wordt geëvacueerd; vee evacuatie Eemnes begint.

15 mei

Iedereen wacht af en blijft kalm; Duitsers in Den Haag, Hilversum, niet in Eemnes. Piet doet zijn best de koeien terug te krijgen.

24 mei

Vee terug in Huizen op de Meent, uit Hoorn en andere plaatsen komen de koeien terug.

25 mei

Vee. 50% van het leger gedemobiliseerd.

26 mei

Vee.....

27 mei

Vee; Nijkerk fabriek door Engelsen gebombardeerd.

28 mei

Vee; koeien uit A'foort, Baarn, Bunschoten, Soest en Hoogland weer terug

29 mei

Veeverdeling; Eemnesser koeien weer terug; iedereen krijgt 80% terug.

30 mei

Veeverdeling

5 juni 1940

Restant veeverdeling; laatste 50 koeien komen in Eemnes terug, laatste verdeling.

“De koeien waren ontzettend belangrijk voor de Eemnessers, daar leefde men van. De boeren waren dan ook zeer blij dat de dieren weer snel terug kwamen. Ik herinner me Grietje Bieshaar, die woonde drie huizen verder; haar vader, Dirk Bieshaar, had enkele koeien en beheerde de weegbrug. Zij kwam aanzet-

10 april 1947: Liesbeth van Ogtrop met de kap van Clasien Makker.

Dhr. en mevr. Van Ogtrop op weg naar de kerk.

ten met een kaasje en zei: "Vader bedankt u dat Rode Riek weer terug is." Zo leefde je mee met de mensen en zij met ons."

Een aantal andere gebeurtenissen beschreven in het dagboek:

22 april 1942

Er stort een Duits vliegtuig aan het eind van de Meentweg neer.

Klas Fröbelschool in Eemnes oktober 1945

(graag correcties indien verkeerd vermeld)

Van links naar rechts.

Bovenste rij: *Truusje Kuijer, Tonny van Aken, Bertus Hilhorst, Bartje Eek, Willie Willigenburg, Tijmen Wiggerts, Arie van Beijeren, Daniël(Daan) van 't Klooster.*

Tweede rij van boven: *Mientje v. d. Wardt, Mientje Hilhorst, Jopie Bakker, Hein Jan van Ogtrop, Joke van Hees, Greetje Stalenhoef, Annie van Hamersveld, Corrie Melman.*

Derde rij: *Catrien Kuijer (met strik), Bea Koppen, Leida Hilhorst, Rietje Brouwer, Cobie ter Wiel, Willie van Hamersveld, Willie Bakker.*

Vierde rij: *Jaantje Post, Jantje Hilhorst, Mien Hilhorst, Mientje Brouwer, Gijs Elders, Toontje Wortel.*

HKE-148

10 mei 1942

De Lindeboom rookt, brandt. De boom (die erg hol is), niet het huis. Snel geblust.

25-26 juni 1942

Brandbommen en een grote bom. Boerderij (van de familie Keizer) vóór de kweek van Van Dijk totaal afgebrand. Piet was er 's nachts.

14 mei 1943

In de nacht van 13 op 14 mei 2.15 uur stortte een Engels vliegtuig met bommen neer achter de molen, aangeschoten door nachtjager. Reuze klap. 6 doden, 1 gewond, 1 verdwenen!

7 aug. 1943

2 Duitse overvalwagens; fietsen, kaas worst en geld worden weggehaald.

okt. 1944

Bericht dat de auto zal worden gevorderd (staat al jaren op blokken in de garage, kan zo niet worden gebruikt, dus geen belasting betalen); na 2 dagen komen er 2 soldaten om de auto te vorderen; ze zien de 2 persoons Chevrolet cabriolet en zeggen: "Diese interessiert uns gar nicht"

20-25 okt. 1944

Komen zeer veel evacués: Doorwerth, plaatsen rond Arnhem, gevolgd door zeer veel mensen uit Huissen. Bij ons komt Tieleke Dony in huis, zus-ter/huisgenote van de burgemeester van Huissen.

okt.-nov.-dec. 1944

Veel vergaderingen en acties om de evacués van het nodige te voorzien en om ze het leven dragelijk te maken.

half dec. 1944

Hongersnood, niet in ons huis dankzij de tuin en de goede zorgen van de Eemnessers. Ik brei een trui voor Hein-Jan of Liesbeth van hondenhaar. Jarenlang bewaarde ik het uitgeborstelde haar van Keeshond Sten.

23 jan. 1945

Razzia door ± 30 Duitsers, ook bij ons huiszoeking; 2 Eemnessers opgepikt, 2 Eemnessers weer vrij.

27 maart 1945

Begrafenis Heer Morren, hoofd jongensschool, groot verzetsman; onderduikers en verzet aanwezig; we wanen ons al vrij.

Wanneer bent u naar Blaricum gegaan en waarom?

"Wij zijn tot 1948 in Eemnes gebleven. Mijn man wilde promotie maken. Zijn volgende burgemeesterspost was Blaricum. Ook voor de kinderen, die inmiddels ouder waren, leek het ons prettig naar Blaricum te gaan. Ook daar was het prettig wonen. Mijn man is in 1958 na een kort ziekbed van vier weken overleden. Ik was toen 45 jaar. We weten nog steeds niet wat de oorzaak geweest is.

Ik heb na zijn dood voor drie jaar een woning gehuurd aan de Diepenbrocklaan in Laren om te zien of ik in het Gooi wilde blijven of toch liever weer terug ging naar Den Haag. Na die drie jaar besloot ik om in Laren te blijven. De gemeenschappelijk gemaakte kennissen bleken toch heel veel waard. Ik heb me vervolgens aan de Houtweg gevestigd, tegenover de hertenkamp. Ik ben toen een paar uur per week biologieles gaan geven aan het incrementum (prinsessenlyceum) van het Baarns Lyceum en daarna aan het Hoger Beroepsonderwijs in Den Haag. Ik ben in Den Haag gaan werken omdat mijn ouders op leeftijd waren en tobden met hun gezondheid. In die tijd ging ik twee dagen per week naar Den Haag. Het werk heeft me zeker geholpen om die eerste moeilijke periode door te komen. In Laren ben ik ook vele jaren voorzitter van het bestuur van Johanneshove geweest.”

“Toen ik 65 was, ben ik hier in Hilversum komen wonen. Geen van de kinderen woont in het Gooi, ze wonen in Wassenaar, Oegstgeest en in Enschede. Mijn oudste zoon is priester geworden en is nu plebaan van de Bavo in Haarlem.

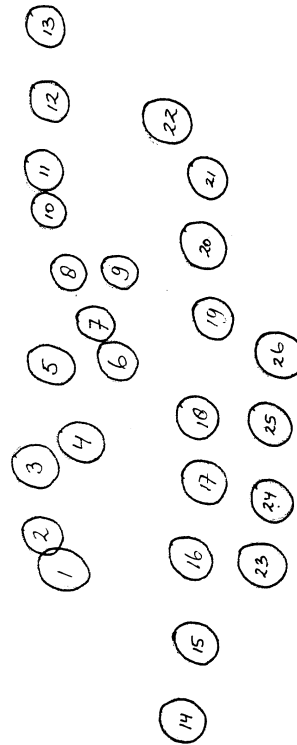
Ik maak het goed, ben nog steeds actief. Mijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind zijn voor mij mijn grootste hobby. Ze komen hier vaak logeren en ik bezoek hen trouw, vaak per trein. Ik bridge veel en in oktober begint mijn bijbelclub weer hier in deze kamer.”

HKE-150

1948: Deze foto ontving mevrouw Van Ogtrop als afscheidscadeau van de gidsen in Eemnes

(wie kent de overige personen?!)

1. Kapelaan Donders
2. Gerrit van 't Klooster (1884-1966)
3. Klaas Makker
4. Elisabeth Antonia de Jong (1883-1951), getrouwd met Gerrit van 't Klooster
5. Hillegonda Makker-van Bentum (1884-1959)
10. Tonie van Klooster (1915-1998) ??
11. Mevrouw E. van Ogtrop
12. Cees van Wegen (1910-1978)
13. Pastoor Spruijt

HKE-151

Hoe kijkt u terug op uw tijd in Eemnes?

“Terugdenkend aan de periode in Eemnes overheerst de herinnering aan de oorlog, wat een moeilijke tijd was, maar ook een fijne tijd met ons jonge gezin. De zinvolle en drukbezochte kerkdiensten van pastoor Müter en pastoor Spruijt waren voor mijn man en mij en voor de dorpsgenoten in moeilijke tijden een grote steun. Ook zal ik mijn lieve huishoudelijke hulpen, achtereenvolgens Gijsje Blom, de zusjes Janie en Grada Makker, Leida Wouters en de kraamverzorgster Coba van 't Klooster niet snel vergeten. Aan Eemnes behoud ik nog steeds dierbare herinneringen.”

Ik wil mevrouw Van Ogtrop heel hartelijk bedanken voor haar medewerking aan dit interview en voor de vele informatie die zij ons verschaft heeft.

*Marga van Kleinwee
Kerkstraat 15
3755 CK EEMNES
tel. 5389849*

ALGEMENE LEDENVERGADERING

donderdag 26 februari 2004 om 20.00 uur
in het Hervormd Centrum

Na (korte) formele Jaarvergadering
aandacht voor **Nieuwbouwfasen van Eemnes**
in de jaren 60 en 70.

Interviews met (onder voorbehoud)
nieuwkomers van toen en met Eemnessers
welke de invloed van de nieuwkomers hebben beleefd.

1979-2004

OPROEP

Geschiedenis Nieuwe Eemnessers

De Historische Kring Eemnes bestaat al bijna 25 jaar, maar in al die tijd is er nog maar weinig aandacht besteed aan de groei van Eemnes in de laatste decennia.

Daar willen we verandering in brengen. De aanwas van inwoners in de periode va. 1965 heeft immers ingrijpende invloed gehad op het uiterlijk en het maatschappelijk leven van Eemnes.

Daarom willen we, tegen de achtergrond van het komende jubileum, een artikelenserie maken over de wisselwerking tussen de nieuwe

Eemnessers en het Eemnes van oudsher.

Behoort u tot de groep van mensen, die een woning in Eemnes kregen doordat ze bij Philips werkten of door bemiddeling van de gemeente Hilversum? Wilt u dan uw herinneringen met ons delen en zo bijdragen aan een serie artikelen over de periode 1965 tot 1980, die een helder en gevarieerd beeld geeft van een invloedrijke ontwikkeling in ons aller Eemnes?

Neemt u dan contact op met Livia van Eijle, 035 -5882835.

1979-2004

Het relaas van een Eemnesser en zijn gezin betrokken bij de watersnoodramp van 1953

Dit jaar is het 50 jaar geleden dat de Watersnoodramp plaatsvond. Tijdens allerlei herdenkingen kwam nog eens naar voren hoeveel er geleden is door de mensen in Zuid-West-Nederland. Sommige mensen waren nu pas in staat om uitgebreid te vertellen wat hen is overkomen in die tijd. Anderen proberen zo precies mogelijk vast te leggen wat er gebeurd is ten tijde van de ramp. Met dit artikel willen we vastleggen wat de Eemnesser Lammert (Bertus) Blom is overkomen in die dagen. Voor oudere Eemnessers een aangrijpende herinnering, voor jongeren een relaas dat niet vergeten kan worden.

Lammert (Bertus) Blom (geboren op 29 januari 1918 in Eemnes) was draglinemachinist van beroep. In januari 1953 werkte hij voor zijn baas (Orenstein & Koppel, gevestigd te Amsterdam) aan een project in de Schelphoek op Schouwen-Duiveland, niet ver van Serooskerke. In de Schelphoek was een haventje met daarbij een café met wat huizen. Bertus Blom woonde met zijn vrouw Kunera (Cor) van de Bunt (geboren Hilversum 21 september 1915) en de zoons Cornelis (Kees, geboren Hilversum 2 juni 1947) en Peter (Pim, geboren Noordoostpolder 26 september 1949) in een woonwagen, die tegen de Oosterscheldedijk stond.

Toen in de nacht van 31 januari op 1 februari het water over de dijk kwam zetten, werd Bertus wakker. Hij ging buiten kijken en zag het gevaar. Snel wilde hij met zijn vrouw en de twee kleine kinderen de woonwagen verlaten. Dat viel niet mee. De kinderen wilden helemaal niet uit bed komen en ze

Bertus Blom en zijn vrouw Cor van de Bunt. Bertus draagt op zijn arm zoontje Pim (1949-1953). Tussen hen in staat het oudste zoontje Kees (1947-1953). De foto is genomen bij de boerderij Wakkerendijk 276 in Eemnes, waar de ouders van Bertus woonden.

wilden ook niet naar buiten gaan. Kees wilde zijn fiets meenemen, een cadeau, dat hij voor zijn verjaardag had gekregen en dat naast zijn bed stond. Maar dat mocht niet. Haast was geboden. Het viertal had nauwelijks kleren aan. Omdat het water al rondom stond, klommen ze op de dijk, dat was het hoogste punt. Ze wilden via de dijk naar een nabijgelegen woning lopen. Dat lukte niet omdat ze merkten dat even verderop een gat in de dijk was geslagen. Ze bleven dus maar op de dijk wachten op hulp. Enige tijd later hebben ze het huis, waar ze naar toe hadden willen vluchten, zien instorten. Ze hebben het gegil van de bewoners gehoord, die bijna allemaal verdronken. Dit was vermoedelijk het café van de Schelphoek.

Bertus en zijn vrouw bleven met de twee kinderen dus maar op de dijk staan, tegen een hek. Ze kregen steun van twee paarden, die bij hen bleven staan. Van die beesten kregen ze gelukkig nog warmte. Zo ging de hele zondag voorbij. Met name de kinderen raakten steeds meer uitgeput. Het werd een beproeving dat ze een tweede nacht op de dijk moesten blijven zonder uitzicht op redding. De vrouw van Bertus was vijf maanden zwanger, ze had het zwaar te verduren. In de nacht van zondag op maandag stierf het oudste jongetje door onderkoeling. Op maandagochtend stierf Pim, het jongste zoontje.

Omdat er maar geen hulp kwam opdagen, zocht Bertus naar een mogelijkheid om zichzelf en zijn vrouw te redden. Van aangespoeld hout en materialen maakte hij een vlot. Hij kreeg zijn vrouw echter niet zo ver dat ze erop ging. Bijna tot wanhoop gedreven dacht hij er zelfs even aan om haar bewusteloos te slaan, zodat hij haar mee kon nemen op het vlot.

Maandag tegen het eind van de middag begonnen ze de moed op te geven. Het zou spoedig donker worden en een derde nacht in deze erbarmelijke omstandigheden zou te veel worden. Op dat moment vloog er een helicopter over. De piloot signaleerde Bertus en zijn vrouw. Kort daarna kwam er een speedboot, die gealarmeerd moest zijn door de helicopterpiloot. In de boot zaten al een stel mensen. Bertus en zijn vrouw mochten er nog bij maar de dode jongetjes wilde men niet meenemen. Dit was vooral hartverscheurend voor de moeder. De lijkes van de kinderen zijn later opgehaald door Bertus Blom en zijn zwager Frits Artz.. Het schijnt dat vlak na de redding van Bertus en zijn vrouw ook nog een bootje met twee Baarnse studenten bij de plek arriveerde. Zij hebben de lijkes van de twee kinderen gezien.

Frits Artz was getrouwd met Joke v.d. Bunt, een zus van Cor. Frits en Bertus waren fervente motorrijders, die veel met elkaar optrokken. Toen Frits en Joke van de overstroming hoorden, zijn ze zonder nadenken op maandag meteen

Cor van de Bunt, getrouwd met Bertus Blom en haar twee oudste zoontjes, die omgekomen zijn bij de overstromingsramp van 1953 in Zeeland. Links Kees en rechts Pim. Deze foto is gemaakt in Zeeland, korte tijd voor de ramp.

naar het rampgebied vertrokken. Ze moesten via Antwerpen reizen om bij hun familie te komen. Uiteindelijk kwamen ze op maandagavond in Goes terecht. Bertus en zijn vrouw waren daar na hun redding naar toe gebracht. Cor lag er al in het ziekenhuis. De volgende dag zijn Bertus en Frits met een boot van de waterpolitie weer naar de Schelphoek gegaan om de lijkjes van de jongetjes op te halen. Ook toen nog was het ruw weer, veel wind. De lijkjes van de kinderen lagen onder een zeil op het bootje. Frits ziet nog steeds het beeld voor zich van het opwaaiende zeil met de kinderlichaampjes eronder. De kinderen werden in Goes opgebaard en zijn daar later ook begraven. Helaas kon moeder Cor daarbij niet aanwezig zijn omdat ze in het ziekenhuis moest blijven. Ondertussen was er al een week voorbijgegaan. Frits en Joke waren gedurende die tijd, evenals de slachtoffers ondergebracht bij particulieren. Na die week zijn ze met een boot via Bergen op Zoom weer uit het rampgebied vertrokken.

Na de redding verbleven Bertus en zijn vrouw ook enige tijd in Eemnes, bij zijn ouders. Dat waren Kees (Cornelis) Blom (1893-1971) en Santje Jannetje van Woudenberg (1894-1974), die op Wakkerendijk 276 woonden. Bertus had

toen van iemand een pak gekregen en mijn vader, de kleermaker Antoon van Hees, werd door hem gevraagd om dat pak te vermaken. Hij hoorde toen de verhalen van Bertus. In die tijd hield de vrouw van Bertus het bed bij haar schoonouders. Ze had verschrikkelijk dikke benen. Vlak na de ramp en ook tijdens de maanden erna was ze bang dat haar ongeboren baby dood was; het kind bewoog niet meer. Op 6 juni 1953 is ze bevallen van een kerngezonde zoon, die weer Cornelis werd genoemd, naar het eerste kind. Later volgden nog een dochter Kunera (Kunie), geboren 26 augustus 1956 en opnieuw een zoon Peter, geboren op 28 september 1957. Het jongste omgekomen jongetje, ook Peter genaamd, was geboren op 26 september, maar dan precies acht jaar eerder.

Ook na de ramp bleef Bertus Blom actief als draglinemachinist. Hij werkte o.a. aan de Sloehaven bij Vlissingen op Walcheren en daarna vanaf 1963 als heikraanmachinist bij Voorbij's Beton in Wilnis. Bertus Blom is op 11 november 1994 overleden in Wilnis. Zijn vrouw Cor v.d. Bunt stierf op 16 juni 1999 in Vinkeveen.

Dochter Kunie Blom vertelt dat haar ouders niet erg open waren over de ramp. Ze hadden die belevenissen weggestopt en praatten er niet veel over. Wel vertelden ze geregeld over de beide kinderen, die ze bij de ramp hadden verloren. Zo werd duidelijk wat voor kinderen het geweest waren en wat voor kattenkwaad ze uithaalden. Vooral Kees moet een ondernemend jongetje geweest zijn, een echte belhamel! Zo is hij eens in het gezelschap van zijn broertje Pim 20 km. met een schaapherder meegelopen, zonder dat zijn ouders het wisten. Bertus en Cor hebben later wel aangegeven, dat er geen dag voorbijging, zonder aan de ramp te denken. Ondanks het trauma van de ramp hebben ze, volgens dochter Kunie, de kinderen, die na de ramp geboren zijn, een heerlijke onbezorgde jeugd gegeven. Bertus en zijn vrouw hielden zielsveel van elkaar en van hun kinderen en kleinkinderen. Ze hebben dat ingrijpende verleden dus geen rol laten spelen in de opvoeding van de andere kinderen. Ze waren alleen wat extra bezorgd, wat natuurlijk niet verwonderlijk was.

Dit relaas is samengesteld uit verhalen, van oudere Eemnessers. Kunie Blom heeft deze verhalen aangevuld, gecorrigeerd en van verder commentaar voorzien. Daarna hebben haar oom en tante Frits en Joke Artz-van de Bunt nog voor aanvullingen gezorgd. We zijn ze bijzonder dankbaar voor de prettige samenwerking. De foto's zijn beschikbaar gesteld door Kunie Blom.

In het epos over de Watersnoodramp, geschreven door Kees Slager onder de titel "De Ramp" wordt op blz. 83, blz. 122 en blz. 272 verwezen naar de lotge-

vallen van Lammert Blom en zijn gezin in de Schelphoek op Schouwen-Duiveland.

Uiteindelijk zijn er 1835 mensen gestorven ten gevolge van de Watersnoodramp in 1953. Kees en Pim Blom waren er twee van. In het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk (Schouwen-Duiveland) staat een zuil met de namen van alle slachtoffers. De namen staan echter niet alfabetisch dus het is moeilijk zoeken. Bij de zuil ligt een boek en daarin staan de slachtoffers met hun persoonsgegevens per plaats wel alfabetisch vermeld. Een waardige plek om te gedenken.

Voor verdere op- en aanmerkingen over dit relaas kunt u contact opnemen met de samensteller:

*Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035-5389849*

Museum Watersnood 1953, Weg van de Buitenlandse pers 5, 4305 RJ Ouwerkerk

HKE-158

„Larensch Nieuwsblad”

Gemeenteraad – Dinsdagmorgen 10 uur vergaderde de raad onder voorzitterschap van den Burgemeester Jhr. L. Rutgers van Rosenburg.

Aanwezig alle leden.

Na opening door den voorzitter kwam aan de orde het verzoek van het fanfarecorps „De Eendracht” om het subsidie te verhoogen van f 25 op f 100.

B. en W. stellen voor afwijzend op 't adres te beschikken in verband met den minder rooskleurigen toestand der gemeentefinanciën.

Aldus besloten.

Een zelfde lot onderging een adres om subsidie voor de Hilversumsche model-Politieschool.

Ingekomen is een schrijven van Ged. Staten, waarin wordt medegedeeld dat de Gemeente Eemnes uit de Oorlogswinstbelasting een bedrag van f 2270 zal worden uitgekeerd.

De VOORZITTER merkt op, dat dit bedrag niet lang in de kas zal blijven, daar er een leening mee moet worden afgelost.

Goedkeuring aan Ged. Staten is ontvangen op de verordening regerende de snelheid van het verkeer. Twee waarschuwborden zijn door B. en W. aangekocht, welke bij aankomst aan het begin van Bin-

nendijk en één op den Laarderweg bij de Molenbuurt zullen worden geplaatst.

De heer v. d. POL slaakt de verzuchting, dat het helpe moge, want er wordt bár hard door het dorp gereden.

De woninbouwvereeniging „Vooruit” verzoekt om een voorschot van f 10.000 voor den bouw van arbeiderswoningen.

Aangezien B. en W. niet doordrongen zijn van den woningnood hier ter plaatse – er staan zelfs woningen leeg! – stellen zij voor afwijzend op het verzoek te beschikken.

De heer SNEL stelt voor eerst een onderzoek naar de woningen te houden. Er zullen dan heel wat worden aangetroffen die feitelijk onbewoonbaar verklaard moeten worden. En wanneer dit inderdaad het geval is, is de bouw van nieuwe arbeiderswoningen noodzakelijk.

De VOORZITTER herhaalt, dat er hier beslist geen woningnood bestaat. Het gaat natuurlijk niet aan dezelve eischen aan de woningen te stellen als vóór den oorlog. De wet laat zelfs het bouwen van noodwoningen toe. Bovendien zouden nieuw te bouwen woningen door vreemden betrokken worden, doch voor vreemden behoeft de gemeen-

te niet duur te gaan bouwen.

De heer STOUTENBURG is het volkomen met B. en W. eens. Hij zit liever in een niet al-te-florisante-woning, dan in een noodwoning waarvoor f 2,50 huur wordt betaald. Men moet die varkenshokken maar eens zien. Spr. heeft op z'n erf een varkenshok leeg staan, dat veel beter is en misschien nog wel f 3.- per week zou opbrengen.

De heer SELDENRIJK (weth.); "Verhuur het jong."

Het voorstel van B. en W. wordt hierna met 6 stemmen goedgekeurd. De heer Snel stemde blanco.

De Gemeenterekening over 1919, sluitende met een batig saldo van f 4000, wordt hierna voorloopig vastgesteld.

Vervolgens wordt den raad de begroting over 1921 aangeboden. Deze sluit met een bedrag van f 38.869,02½ in ontvangsten en uitgaven.

•

Aan de landbouwer G. Hilhorst Giesz., wiens paard en wagen, tengevolge van een aanrijding met de automobiel van den heer J. S. te Amsterdam op 15 Juli l.l., ernstige schade werd toegebracht, werd dezer dagen een ruime vergoeding uitgekeerd.

•

Verblind door het licht van een voorbij snorrend motorrijwiel kwam Donderdagavond omstreeks 7 uur op den Laarderweg, tegenover de woning van J. van Wijk, een van Baarn komende automobiel, waarin een Duitsche familie gezeten was,

in aanrijding met den met koloniale waren beladen wagen van de firma G. Kroon & Co. uit Hilversum, op weg naar hier. De wagen sloeg onderst boven en de boodschappen rolden over de grond. De auto reed een sparrenboom om en kwam halverwege in de sloot bij het kerkhof terecht. Behulpzame handen van in de buurt gestationeerde kermisreizigers en omwonenden schoten toe en met een uit Laren ontboden automobiel werd, nadat de berm eerst gedeeltelijk was afgegraven, het in den sloot gereden vervoermiddel weder op den weg gebracht. De auto bleek slechts weinig beschadigd en kon de reis naar Amsterdam voortzetten. De over den weg verspreide kruidenierswaren werden zooveel mogelijk bijeen gegaard en bij J. van Wijk opgeborgen. Ook de kapotte wagen moest aldaar achterblijven en de koetsier kon met het paard naar Hilversum terugkeren. Door een in de auto zittende heer werd aan degenen, die aan het opruimingswerk hadden medegeholpen, een ruime geldelijke belooning ter hand gesteld. Persoonlijke ongelukken kwamen gelukkig niet voor. Een rijksveldwachter maakte van het geval proces-verbaal op.

•

Het uurwerk van den gemeentetoren te Buitendijk, dat al reeds eenige dagen totaal van de wijs bleek, is Woensdagmiddag plotseling blijven stilstaan, zeer tot ongerief der dorpsbewoners. 't Is te hopen, dat het euvel spoedig moge verholpen zijn.

Vanaf zaterdag 10 januari 2004
in de Oudheidkamer van de Historische Kring Eemnes

KINDERSPEELGOED EN KINDERBOEKJES

Elke zaterdag geopend van 14.00-16.00 uur

Wegens onderhoud is er in de Oudheidkamer
op 20 december en 3 januari geen tentoonstelling
en is de Oudheidkamer op 27 december gesloten

GEZOCHT mensen die interviews willen afnemen

Bedoeling: oudere Eemnessers of mensen die in Eemnes
gewoond hebben gaan interviewen.

- Geen vaste werktijden. Je gaat lekker je eigen weg.
- Prettige collega's. Goede begeleiding.
- Veel voldoening is de beloning.

Voel je er wat voor? Neem contact op met:

Henk van Hees - Kerkstraat 15 - 3755 CK Eemnes – 5389849

Schenkeningen H.K.E.

In de afgelopen periode ontvingen wij de volgende zaken als aanvulling voor de collectie van de HKE:

- Foto interieur NH kerk Eemnes-Binnen gemaakt in 1921 van:
mevr. M. Berkhof
Gen. Winkelmanstraat 26
3769 EE Soesterberg.
- CD-rom met 16 foto's van de fam. Rebel van:
A Naber,
Abel Tasmanlaan 81
3742 PS Baarn.
- Verslag bouwhistorisch onderzoek van de boerderij Meentweg 47 van:
Deirdre Blankenstein,
Meentweg 47,
3755 PA Eemnes.
- Beamer (multimedia-projector) van:
Ted Jansen,
Naarderstraat 7,
1272 NG Huizen.
- Notulen en Jaarverslagen 1954-2003 van NCVB (Ned. Chr. Vrouwenbond) afdeling Eemnes van:
Bestuur Passage/NCVB,
mevr. Betty Potman-Schouten
- Schoolplaat met de route van de Gooische Stoomtram van:
C. van Rijdsdam,
Ploeglaan 1,
3755 HR Eemnes.
- Exemplaar tijdschrift "Het Leven" – 1916 en beugeltasje van:
W. Mol,
Kerkstraat 18
3755 CL Eemnes.
- Adressenboek Laren-Blaricum-Eemnes over het jaar 1938 van:
mevr. J. Kroon-Rentinck,
Molenweg 5,
3755 BC Eemnes.
- 3 foto's van:
mevr. M. Fennis-Stoutenburg,
Hoge Larenseweg 316,
Hilversum.
- 10 videobanden met opnamen van het afscheid van burgemeester A. de Leeuw-Mertens van Eemnes van:
C. Hopstaken,
Everserf 4,
3755 VK Eemnes.
- 5 dia's gemaakt in 1964-1967 Torenzicht e.o. en het Marine-station van mevr:
Schuttenhelm-Schiphuis,
Torenzicht 106,
3755 CD Eemnes

Voor al deze schenkingen willen wij u van harte bedanken!

HKE ontvangt archiefstukken van NCVB / Passage – afd. Eemnes

Na 49 jaar is de NCVB – Afdeling Eemnes, de laatste jaren bekend onder de naam Passage, opgehouden te bestaan. NCVB staat voor Nederlandse Christen Vrouwen Bond. Georganiseerd vanuit de protestants-christelijke hoek heeft deze vrouwenbeweging vanaf 1954 vele activiteiten ontplooid voor haar Eemnesser leden. Een aantal jaren geleden ruilde de NCVB haar naam in voor het meer eigentijdse Passage, christelijk maatschappelijke vrouwenbeweging. Toch kwamen er niet voldoende jonge vrouwen meer zodat men onlangs moest besluiten te stoppen met de Eemnesser afdeling.

Het bestuur onder voorzitterschap van Riet Pieket Weeserik-Prins wilde de zaken netjes afbouwen en daarom werd besloten om de notulenboeken en andere belangrijke archiefstukken af te staan aan de Historische Kring Eemnes.

Op 18 september jl. was er een gezellige avond in De Bongerd, waarmee men 54 jaar NCVB/Passage-activiteiten heeft afgesloten. Aanwezig waren o.a. de oud-voorzitters Judy Barendrecht, Maartje Sluijs en Evelien Blom-van Essen.

Namens de Historische Kring Eemnes waren Joop Smids en Henk van Hees naar De Bongerd gekomen. Secretaris Betty Potman overhandigde de stukken aan laatstgenoem-

de. Van Hees zei verheugd te zijn dat verenigingen gaan beseffen dat hun oude stukken een goede plaats kunnen vinden in het archief van de Historische Kring Eemnes. Hij bedankte de dames van Passage voor hun bijdrage aan het Eemnesser archief.

Namens het bestuur van de HKE

Henk van Hees

Betty Potman-Schouten, secretaris van Passage overhandigt de archiefstukken van de NVCB/Passage aan Henk van Hees, vice-voorzitter van de HKE.

Foto: 18 september 2003

Wie doet er mee? Wie weet er van?

Rubriek waarin staat met welke onderzoeken en projecten onze leden bezig zijn. Iedereen die erin geïnteresseerd is om mee te doen en die kan helpen aan materiaal kan contact opnemen met de desbetreffende personen:

Livia van Eijle, Geuzenweg 284,
Hilversum, tel. 5882835

is bezig met:

- klederdrachten van Eemnes en omgeving. Wie helpt mee uit te zoeken wat er vroeger in Eemnes aan klederdrachten gedragen werd. We hebben heel mooie inventarisatie-formulieren. We zoeken alleen nog een paar mensen erbij om ze in te vullen. Dit met de kleding in de hand of aan de hand van oude foto's.

Wie helpt?

Wiebe van IJken, tel. 5389367

Bertie van Wijk-Blom, tel. 5314689

Henk van Hees, tel. 5389849

zijn bezig met:

- het aanleggen van een verzameling bidprentjes van mensen die in Eemnes gewoond hebben. U kunt ons al een plezier doen wanneer u de mogelijkheid biedt om kopietjes te laten maken van uw bidprentjes.

Henk van Hees,

Kerkstraat 15, tel. 5389849

Bertie van Wijk-Blom,

Raadhuislaan 39, tel. 5314689

zijn bezig met:

- de familie Hoofd
- de familie van ('t) Klooster
- De familie Fokken

Gevraagd:

o.a. familie verhalen, foto's, familie-berichten.

CORRECTIE IN ADVERTENTIE

Het omslag van HKE wordt voor een heel jaar in één keer gedrukt. Wijzigingen in advertenties kunnen dus alleen aan het begin van het jaar worden aangebracht.

Onderstaande correctie willen wij vast aan u doorgeven.

Campagne & Van Breemen

hebben een nieuw E-mail- en Internet-adres:

E-mail: info@dewakkeremakelaars.nl

Internet: www.dewakkeremakelaars.nl